

Anul VII
Nr. 13
APRILIE
2017

REVISTA PAROHIEI ORTODOXE
SFÂNTUL NICOLAE DIN ZÜRICH

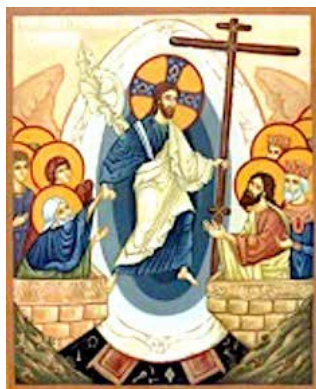
DOXOLOGIA

*“Astăzi este mântuirea lumii, că a Înviat Hristos,
ca Cel Atotputernic”*

Înviind Iisus din mormânt...ne-a dăruit nouă viață veșnică și mare milă

În Biserica Ortodoxă, „Sărbătoarea Paștilor constituie misterul central și dominant al cultului, care își aruncă razele strălucitoare peste întregul an liturgic și cult ortodox”, spunea părintele profesor Ene Braniște. După cum în centrul istoriei mântuirii noastre se află activitatea răscumpărătoare a Mântuitorului Hristos și Jertfa Sa (Pătimirile, moartea pe Cruce și Învierea din morți), în inima sau centrul anului bisericesc stau Paștile sau sărbătoarea Învierii, precedată de Săptămâna

Sfintelor Pătimiri. Acest fapt face din sărbătoarea Învierii Domnului cea mai mărită, îmbucurătoare, luminoasă și solemnă dintre sărbătorile anului, fiind numită pe bună dreptate „Praznic al Praznicilor și Sărbătoare a Sărbătorilor”. Duminica Învierii „gvernează întocmirea întregului ciclu mobil de sărbători al anului bisericesc” (Pr. Prof. Ene Braniște), amintindu-ne de trecerea noastră de la întuneric la lumină și de la moarte la viață, precum ne arată cântarea bisericescă: „Că din moarte la viață și de pe pământ la cer, Hristos Dumnezeu ne-a trecut pe noi, cei ce cântăm cântare de biruință” (Cântarea 1, Canonul Paștilor).

Este foarte des folosită în Biserici, la Utrenia din Duminici, cântarea pascala, „Înviind Iisus din mormânt, precum mai înainte a zis, ne-a dăruit nouă viață veșnică și mare milă”. În această stihiră se exprimă atât învățătura Bisericii în Învierea Domnului, cât și preocuparea omului credincios pentru nemurire. Viața veșnică este restabilirea comuniunii omului cu Dumnezeu, după cuvântul Domnului Iisus Hristos: „Și aceasta este viața veșnică: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis.” (Ioan 17, 3). În sensul acestor cuvinte evanghelice avea să învețe și Părintele Arsenie Boca († 1989), zicând: „Așadar, ca să ne mântuim și să moștenim cu Dumnezeu viața veșnică, trebuie să o cunoaștem și să o trăim cu Dumnezeu, încă din viața aceasta vremelnică. Trebuie, adică, să fim străbătuți și locuiți de Dumnezeu, ca să se arate în noi viața dumnezeiască”.

În articolele 11 și 12 din Simbolul Credinței (Crezul) ni se arată învățătura Sfintei Biserici despre «învierea morților și viața veacului ce va să fie». Ea ne încredințează că trupurile celor morți vor învia; nu poate fi vorba despre o înviere a sufletelor, căci sufletele sunt nemuritoare. Moartea este încetarea vieții pământești a trupului, adică despărțirea sufletului nemuritor de trupul cel muritor, cum lămurit citim în Sfânta Scriptură, că trupul „ca pulberea să se întoarcă în pământ cum a fost, iar sufletul să se întoarcă la Dumnezeu, Care l-a dat” (Ecclesiastul 12, 7), ca să-și primească răsplata pentru faptele sale. Pricina morții este păcatul săvârșit de protopărinții noștri, Adam și Eva. Sfântul Apostol Pavel ne lămurește această taină, zicând: „căci precum printr-un om a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea, așa moartea a trecut la toți oamenii, prin acela în care toți au păcătuit” (Romani 5, 12).

Fără îndoială, Învierea Domnului Hristos este garanția învierii noastre și a vieții veșnice (1 Corinteni 15, 12-13), precum și revărsarea milei lui Dumnezeu asupra noastră, ca semn concret al iubirii Sale față de om, creatura Sa cea mai de seamă, după cum ne învață Sfânta Evanghelie: „Căci așa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Unul-Născut L-a dat, pentru ca tot cel ce crede într-Însul să nu piară, ci să aibă viața veșnică” (Ioan 3, 16).

Dumnezeu ni Se revelează în Sfânta Scriptură și ca un Dumnezeu al milei, iar cuvântul „milă” apare de peste 250 de ori în Biblie, din care nu mai puțin de o treime în cărțile Noului Testament. De altfel, cuvântul „milă” este atât de frecvent utilizat de cei care solicitau ajutorul Domnului, încât avem im-

presia că oamenii l-au descoperit oarecum „punctul slab” lui Iisus, care era milă desăvârșită. Este adevărat că, nu de puține ori, mila l-a fost stărnită și de implorarea oamenilor care strigau: „Iisuse, Învățătorule, fie-Ți milă de noi!”, așa, cum, spre exemplu, l-au zis cei zece leproși (Luca 17, 13). Totuși, de cele mai multe ori, Evanghelia ne relatează că inima lui Iisus era predispusă spre milă, procedând la vindecarea celor în suferință, fără a fi implorat de cineva. Este și cazul întâmplării cu orbii, ca și în alte multe ocazii: „Iar când i-a văzut pe cei doi orbi, l s-a făcut milă de ei, s-a atins de ochii lor și îndată au văzut” (Matei 20, 34). De observat că în majoritatea pildelor lui Iisus se evidențiază mila lui Dumnezeu față de oameni: „Și încă departe fiind tatăl său l-a văzut și l s-a făcut milă de el” (Luca 15, 20) și se insistă pe necesitatea de a cultiva și noi oamenii acest sentiment, pentru a putea accede în Împărăția lui Dumnezeu. Acest adevăr este cel mai bine ilustrat în Pilda marelui datornic: „Nu se cădea oare ca și tu să ai milă de cel împreună slugă cu tine, precum am avut și eu milă de tine?” (Matei 18, 33). Ni s-a spus de asemenea că, la Judecata obștească a omenirii, criteriul de departajare al celor vrednici de a intra în Împărăția lui Dumnezeu, față de cei condamnați la chinuri, va fi tocmai evaluarea milei lucrătoare prin fapte bune în timpul acestei vieți pământești (Matei 25).

Omul are nevoie mereu de harul lui Dumnezeu, pentru a rămâne în comuniune cu Creatorul său și cu semenii, către care își îndreaptă faptele lucrătoare prin iubire, iar Sfintele Taine instituite de Mântuitorul Hristos după Învierea Sa îl ajută în acest sens. Botezul înnoiește, Mirungerea întărește, Sfânta Împărtășanie ne unește în modul cel mai intim cu Domnul Iisus Hristos, Sfânta pocăință îl restaurează pe cel căzut din nou după botez, și așa mai departe. Fiecare Sfânta Taină ne oferă o anumită putere dumnezeiască, necesară omului pentru viața veșnică, folositoare pe calea sa spre Împărăția cerească. Cunoscând roadele Sfintelor Taine ale Bisericii, trebuie să ne facem cât mai des părtași acestora, cu evlavie și după toată rânduiala stabilită de Sfânta și dumnezeiasca Biserică, și astfel puterile divine necesare parcurgerii drumului spre împărăția cerească vor spori mereu în noi. În acest sens, Sfântul Teofan Zăvorățul († 1891) ne îndeamnă: „Trăiește, așadar, în duhul Bisericii și vei trăi îngrădit în atmosfera duhovnicească și nu-ți vor seca niciodată puterile pentru continuarea drumului ceresc, și nici un fel de amăgiri nu te vor ademini pe cărări greșite”.

Importanța Praznicului Învierii Domnului Hristos pentru fiecare dintre noi se vede și după cum ne pregătim în Postul premergător. Părinții Bisericii ne învață că este mare nevoie de pregătire duhovnicească, pentru ca omul să trăiască Paștele în chip personal. Paștele este trăirea harului lui Dumnezeu în inima curățită de patimi și de tot ce-l robește pe om în această lume. Când sufletul a simțit învierea lui din moartea pe care o suferise din cauza patimilor, când mintea a dobândit libertatea spirituală din robia patimilor, atunci este trăit plener Paștele. În viața noastră spirituală ni se cere credință neîndoieșnică și hotărâre puternică ca să rămânem în poruncile lui Hristos, precum și bărbăție sufletească ca să parcurgem calea strâmtă și anevoioasă care conduce la comuniunea cu Dumnezeu.

Sfântul Maxim Mărturisitorul († 662) spunea că „Paștele este trecerea Cuvântului în mintea omenească”, drept care i se oferă participarea la bunurile Lui. Această învățătură a Sfântului Maxim ne arată modul de a ne feri de o sărbătorire exterioară și formală a Paștelui. Mulți contemporani, influențați de un mod secularizat de viață, au înlocuit adevărata sărbătorire a Paștelui cu deformate și lumești moduri de a sărbători. Participarea la viața liturgică a Bisericii ne salvează în acest sens.

Să ne lăsăm pătrunși de harul dumnezeiesc și schimbându-ne lăuntric, să trăim Învierea Domnului Hristos ca o pregustare a învierii noastre și o comuniune deplină cu Dumnezeu.

Hristos a Înviat!

Pr. Romică-Nicolae Enoiu

SCRISOARE PASTORALĂ LA NAȘTEREA DOMNULUI

Pe drumul Crucii împreună cu Hristos, spre Înviere

† IOSIF, prin harul lui Dumnezeu Arhiepiscop al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Mitropolit al Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale

Către tot clerul, cinul monahal și poporul drept slăvitor din întreaga Arhiepiscopie

„S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, și încă moarte pe cruce. Pentru aceea și Dumnezeu l-a preînălțat și l-a dăruit Lui nume care este este mai presus de orice nume, ca întru numele Lui tot genunchiul să se plece, al celor cerești și al celor pământești.” (Filipeni 2, 8-10)

Venim spre taina nopții celei sfinte a Învierii Domnului după ce am trecut prin marea taină a suferinței Lui, culminând cu răstignirea pe Cruce și moartea. Gândindu-ne la Patimile și Crucea Domnului, nu putem uita nici drumul până acolo făcut de El, Cel Unul din sânul Preasfintei Treimi, împlinind întru toate voia Tatălui ceresc. Iisus S-a identificat cu fiecare dintre cei în nevoi și necazuri, precum și în bucuriile vieții, redând vederea la orbi, îndreptând pe cei gârbovi și paralizați, iertând și înviind sufletește pe cei biruiți de păcate grele, înviind morții, aducând fiecăruia bucurii dumnezeiești, după care sufletul omului suferind și singur tânjea. A adus lumină și bucurie în inimile copiilor care îl întâlneau, în inimile tinerilor care își începeau viața de familie, în casele și viețile celor păcătoși precum și a celor ce se considerau mai virtuoși decât alții, pe nimeni nu a uitat: pe cei săraci și neînsemnați; pe cei bogați și însemnați, dar singuri cu bogăția lor; pe cei înțelepți după lume, dar neștiutori de Dumnezeu; pe cei bolnavi și deznădăjduiți; pe cei văduvi și orfani; pe cei flămânzi și însetați de cuvântul lui Dumnezeu. A luminat sufletele celor care căutau desăvârșirea în Dumnezeu și ale celor care căutau iubirea cea netrecătoare. În schimb S-a lăsat jignit, scuipat, bătut, batjocorit, provocat, luat în râs, ignorat, trădat, mințit, vândut, încoronat cu spini, bătut în cuie și răstignit, împuns cu sulița, omorât, îngropat. Toate acestea pentru a lua asupra Lui toate ale noastre, precum ne spune Sfântul Apostol Pavel: « că Hristos a murit pentru păcatele noastre... » (I Cor. 15, 3).

Prin Cruce Dumnezeu se apropie de noi, ni se face cunoscut cum omul nu își putea închipui vreodată că Dumnezeu se va face. Se arată și ni se descoperă smerenit, jertfelnic și fără măsura de iubitor, atât de nemăsurat în iubirea Lui încât «... Dumnezeu fiind în chip, n-a socotit știrbire a fi El întocmai cu Dumnezeu, ci S-a deșertat pe Sine, chip de rob luând, făcându-Se asemenea oamenilor, și la înfățișare aflându-Se ca un om, S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, și încă moarte pe Cruce » (Filipeni 2, 6-8). În același timp prin Cruce Dumnezeu ajunge la noi și ne cunoaște prin ea. « Și chemând la Sine mulțimea, laolaltă cu ucenicii Săi, le-a zis: “Dacă voiește cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să urmeze Mie. » (Mc 8, 34) S-a făcut ceea ce suntem, a luat crucea noastră și moartea și le-a transformat în binecuvântare și chemare prin ea la El, Cel care a purtat-o fără rușine. Ne cheamă și pe noi și ne cunoaște, ne măsoară oarecum dragostea față de

El prin crucea pe care o avem de purtat, dar pe care să o purtăm în numele Lui, precum El a purtat-o pe a noastră în numele nostru, fără să se rușineze. « Și cel ce nu-și ia crucea sa și nu-Mi urmează Mie, nu este vrednic de Mine. » (Mt 10, 38) Iată cum ne cunoaște iubirea și credința în El. Aceasta a spus și tânărului care a venit să îl întrebe ce îi lipsește pentru mântuire și pe care l-a îndrăgit din prima clipă : « Un lucru îți mai lipsește: Du-te, vinde tot ce ai și dă-le săracilor și vei avea comoară în cer; și apoi, luând crucea, vino și-Mi urmează Mie”(Mc 10, 21). Pe fiecare dintre noi ne cheamă spre a-I urma în purtarea crucii pentru El, precum El a purtat-o pentru noi.

Omul nu putea ajunge la Tatăl decât în stare de jertfă curată. Dar nimeni dintre oameni nu ar fi putut împlini aceasta, decât Hristos ca om, noul Adam, singurul curat și fără păcat. Prin unirea cu noi ne-a dăruit și nouă, ne-a imprimat oarecum în firea noastră omenească – după cum spune Sfântul Chiril al Alexandriei – « puterea stării de jertfă, pentru ca astfel să putem intra și noi cu El la Tatăl », având poarta larg deschisă spre Tatăl « prin Crucea lui Hristos, prin trupul Lui răstignit pe cruce ». Sensul pe care îl dă Hristos jertfei este mai ales unul de renunțare la Sine, din dragoste.

Iubiți frați și surori,

Taina omului se oglindește în taina Fiului lui Dumnezeu cel întrupat pe care începem să o întrezărim și să o înțelegem împreună cu Sfinții Apostoli în pelerinajul Lui până la răstignire și moarte, înțelegând că înainte de toate taina aceasta înseamnă ascultarea desăvârșită de Tatăl ceresc, ascultare prin care neamul omenesc este mântuit. Dar taina suferinței și răstignirii și morții lui Hristos se împlinește în taina Învierii, pe care o înțelegem ca împlinire desăvârșită a iubirii dumnezeiești pentru noi oamenii. Comuniunea de iubire a noastră cu Dumnezeu se reface în jertfa lui Hristos pe Cruce, care este semn veșnic de iubire, semn absolut de iubire și care se împlinește în Înviere.

Atât cât am putut noi să îl vedem și să înțelegem, duhovnicește, am călătorit cu Hristos pe calea Crucii, presărată cu toată răutatea și răzbunarea de care omul este capabil, dezlănțuite împotriva Lui din inimi rătăcite și rănite de ură și răzbunare, de neînțelegere și necunoaștere, de judecată și așteptări nedrepte, și am văzut și înțeles că singura Lui armă pe care a folosit-o în apărarea Sa a fost dragostea. Întru El și cu El, deasemenea singura noastră armă cu adevărat rămâne dragostea, pe care El ne-o dăruiește și prin Crucea Sa o înrădăcinează și în noi. Al nostru este să o facem să crească, urmând Lui, nerușinându-ne de numele Lui.

Dacă El a purtat pentru noi, și nouă ne-a cerut să ne purtăm sarcinile și neputințele unii altora, să îi vedem pe cei care se încovoie sub greutatea vieții lor. Să ne apropiem măcar de unul dintre miile și milioanele de frați ai noștri cu care se identifică Iisus, care au nevoie de ajutorul nostru pentru a-și purta crucea, și să îi punem umărul nostru sprijin, precum a făcut-o Simon din Cirene pentru Crucea Domnului căzut sub povara ei. Dacă Hristos a căzut sub povara Crucii Sale, și noi vom cădea, și noi vom suferi, și alți mulți în jurul nostru. Dar ridicându-ne și punând umărul unii pentru alții, rând pe rând ne vom putea ridica, având ca singură armă dragostea, și ea răstignită. Atât cât putem să o lăsăm să crească în noi prin dragostea lui Hristos prin care astăzi ne dezvăluie Taina Învierii Lui ca taină a învierii noastre.

Multe aș dori să vă împărtășesc în această noapte sfântă a Învierii, dar mă opresc, îndemnându-vă la faptele cele bune ale credinței care se arată în împărtășirea credinței copiilor și tinerilor, cu cuvântul și cu fapta mai ales; în ajutorarea celor în

nevoi; în rugăciunea care însoțește faptele cele bune, așa încât rugăciunea să izvorască din faptă, iar fapta din rugăciune. Să vă hrăniți în fiecare zi și citind din cuvintele Sfințelor Evanghelii care sunt hrana cea binecuvântată a minții și a inimii. Să vă primeniți cât mai des sufletul în Taina Spovedaniei și să vă întăriți cu hrana cea tare a Sfintei Împărtășanii în care Îl primim pe Cel care este Paștele nostru, care ne trece din moarte la viață. Să ne bucurăm, iubiți frați și surori, cu toții, căci iată sărbătorim omorârea morții! Moartea și-a găsit leacul! Domnul și Mântuitorul nostru nu mai este în mormânt, a înviat și a adus Lumina Învierii la tot omul care o caută și o dorește, pe toți ne-a înviat prin Învieria Sa!

Hristos a Înviat !

Cu multă bucurie și binecuvântare,

† **Mitropolitul Iosif**

Sfintele Paști, Paris

Rugăciunea Sfântului Siluan Athonitul pentru smerenie

Rugați-vă pentru mine, toți Sfinții, ca sufletul meu să învețe smerenia lui Hristos. Sufletul meu însetează după ea, dar nu o poate atinge și o caut plângând, ca un copil ce s-a pierdut de mama lui: “Unde ești Tu, Domnul meu? Te-ai ascuns de sufletul meu și te caut cu lacrimi”. “Doamne, dă-mi puterea de a mă smeri înaintea măreției Tale”. “Doamne, a Ta este Slava în Cer și pe pământ. Dă-mi mie, zidirii tale firave și smerite, Duhul Tău cel Sfânt”. “Mă rog bunătății Tale, Doamne, privește asupra mea din înălțimea Slavei Tale și dă-mi puterea de a Te lăuda zi și noapte, căci sufletul meu Te-a iubit prin Duhul Sfânt. Tănjesc după Tine și Te caut cu lacrimi”. “Doamne, dă-ne Duhul Sfânt. Prin El Te vom slăvi zi și noapte, căci dacă trupul nostru e slab, Duhul Tău e viu și dă sufletului puterea de a Te sluji cu râvnă. El întărește în sufletul nostru iubirea Ta, îl linișteste întru Tine cu o odihnă desăvârșită și nu mai vrea să se gândească decât la iubirea Ta”. “Doamne, mintea mea lipsită de putere nu poate ajunge la Tine. Ca și regele Avgar Te chem: “Vino, și tămăduiește-mi rănilor gândurilor mele cele rele și Te voi lăuda ziua și noaptea, Te voi vesti oamenilor, ca toate neamurile să știe ca Tu Doamne, săvârșești minuni ca și altădată, ierți păcatele, sfințești și dai viață”. Amin.

„Învieria lui Hristos văzând, să ne închinăm Sfântului Domn Iisus, Unuia Celui fără de păcat. Crucii Tale ne închinăm Hristo-ase și Sfântă Învieria Ta o lăudăm și o slăvim, că Tu ești Dumnezeuul nostru, afară de Tine pe altul nu știm, numele Tău numim. Veniți toți credincioșii, să ne închinăm Sfintei Învierii lui Hristos; că iată a venit prin Cruce bucurie la toată lumea. Totdeauna binecuvântând pe Domnul, lăudăm Învieria Lui, că răstignire răbdând pentru noi, cu moartea pe moarte a stricat”. (Tropar)

„Paștile cele sfințite astăzi nouă S-au arătat. Paștile cele nouă și sfinte, Paștile cele de taină, Paștile cele preacinstite, Paștile Hristos-Izbăvitorul; Paștile cele fără prihană, Paștile cele mari, Paștile credincioșilor, Paștile care au deschis nouă ușile raiului, Paștile cele ce sfințesc pe toți credincioșii.” (Stihirile Paștilor)

„Ziua Învierii! Să ne luminăm cu prăznuirea și unul pe altul să ne îmbrățișăm. Să zicem: “Fraților!” și celor ce ne urăsc pe noi; să iertăm toate pentru Învierie. Și așa să strigăm: “Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând, și celor din morminte, viață dăruindu-le.” (slujba Învierii, Laude)

2017 - ANUL COMEMORATIV JUSTINIAN PATRIARHUL ȘI AL APĂRĂTORILOR ORTODOXIEI ÎN TIMPUL COMUNISMULUI

Memoria, comunismul și conștiința eclesială

Anul 2017 ne provoacă exercițiul memoriei, al asumării unui trecut traumatic și a figurilor iconice care l-au mărturisit pe Hristos în timpul comunismului. Se împlinesc deopotrivă o sută de ani de la revoluția bolșevică, șapte decenii de la sfârșitul agonizant al României firești prin abdicarea forțată a Regelui și patruzeci de ani de la trecerea la Domnul a Patriarhului Justinian. „Aceasta să faceți întru pomenirea Mea”: sunt cuvintele Mântuitorului, actualizate de Apostolul Pavel în prima epistolă către Corinteni, ce transformă Euharistia într-un prezent continuu al Bisericii. Astfel, jertfa comunității recapitulează permanent istoria mântuirii, efortul anamnetic având, în primul rând, un sens eshatologic.

În primele veacuri, creștinismul a supraviețuit prigonirilor tocmai prin cultivarea memoriei celor care se jertfeau pentru Hristos. Arenele romane au fost deopotrivă spații ale martirajului, ale supliciuului, dar mai ales chivote ale amintirii, mormintele martirilor devenind „locuri ale memoriei” și altare ale jertfei euharistice. Observăm astfel că memoria martirilor se cultivă euharistic și devine fundamentul identitar al Bisericii.

Cultivarea liturgică a memoriei martirilor era împlinită și livresc. Se făcea astfel cunoscută creștinilor mărturisirea și pătimirea pentru Hristos a acestora. Actele Martirice sunt expresia fidelă a convertirii în memorie liturgică a dimensiunii documentare a martirajului. Astfel, procesele verbale ce transcriu desfășurarea supliciuului devin primele sinaxare ale Bisericii. Exercițiul memoriei a menținut vie, de-a lungul secolelor, identitatea comunității eclesiale, transfigurând Biserica într-o cultură a memoriei. Deși s-a dorit a fi o ruptură de trecut, căruia îi nega legitimitatea, modernitatea a fost nevoită să „traducă” secular dimensiunea memorială a Bisericii, tocmai pentru a „lupta” împotriva amneziei ce risca să facă posibilă repetarea ororilor. Astfel, după Holocaust și Gulag, memoria face parte din instrumentarul profilactic al societăților contemporane.

Comunismul și genocidul memorial

Comunismul a reprezentat, în primul rând, apologia crimei ca instrument politic. Alături de genocidul împotriva adversarilor construiți ideologic, regimurile comuniste au practicat și „memoricidul”, ce viza eliminarea principalului obstacol în calea construirii „omului nou” – memoria, ca vehicul identitar. Închisorile României comuniste au depășit caracterul unor simple unități de reclusiune ale condamnaților penal. Deținuții politici transferau în celulele penitenciarelor și memoria vechii societăți românești reprimată de noul regim instalat. Eferescența culturală, profunzimea spirituală, solidaritatea țărănească se regăseau acum în celulele temnițelor comuniste, supuse unui regim de exterminare.

Gulagul românesc a fost un spațiu al paradoxurilor, în care violența torturilor și brutalitatea torționarilor au generat libertatea spiritului, care a reprezentat fundamentul rezistenței deținuților în fața acelei lumi a morții. Dacă sistemul carceral comunist „a oferit” celor închiși foame, frig, izolare, bătaie; în

schimb, aceștia au oferit, deopotrivă torționarilor și nouă celor de azi, creații ale spiritului care au depășit gardul de sârmă ghimpată al temniței.

Memoria ca identitate

Căderea comunismului a fost urmată de un puternic val recuperator al memoriei deopotrivă încarcerate și carcerale. Literatura de detenție și mărturiile orale au inundat dezbateră publică după 1989 ca urmare a demersului de regăsire identitară prin care trecea societatea românească. Cartea mărturie devenise dovada incriminatorie cea mai potrivită pentru a acuza un sistem ce a atentat la propria identitate.

Imperativul mărturisirii și datoria morală de a face cunoscute ororile comunismului sunt asumate de fiecare martor supraviețuitor al Gulagului. Aurel State sintetizează expresiv testamentul prizonierilor de război și al deținuților politici: „Cel care va supraviețui și viitorului neștiut și se va întoarce acasă, să spună oricum, chiar găngav, ceea ce pământul tace! E mesajul lor, oricât de spălăcit și trunchiat ar fi mijlocit”!

Memorialistica de detenție nu se rezumă la prezentarea experienței personale, ci particularizează suferința produsă de comunism,

continuare în pagina 11

Lasati copiii să vină la Mine!

Educația copilului astăzi

Acum, copilul contemporan este tratat încă de mic ca un „zeu al familiei”: poftele lui sunt satisfăcute, dorințele îi sunt îndeplinite, este înconjurat de jucării, de distracții, de confort, nu este învățat și educat după principiile severe ale comportamentului creștinesc, ci este lăsat să se dezvolte în direcția pe care i-o imprimă poftele lui. Poate că asta nu se întâmplă în toate familiile și tot timpul, dar se întâmplă suficient de des ca să devină o regulă a educației contemporane a copiilor, și chiar părinții care au cele mai bune intenții nu pot să evite cu totul lucrul acesta. Chiar dacă ei se străduie să-și crească copilul cu strictețe, rudele, prietenii, vecinii se străduiesc întotdeauna în altă direcție. Lucrul acesta trebuie luat în calcul când este vorba de educația copilului. Bineînțeles, după ce devine adult un asemenea copil se va înconjura cu lucrurile cu care s-a obișnuit din copilărie: confort, distracții, „jucării pentru oameni mari”. Viața devine plină de căutarea continuă a distracțiilor.

Dar ce pot face părinții pentru a-i ajuta pe copii să reziste ispitelor lumii?... Trebuie să fim gata să biruim zi de zi înrăurirea lumii printr-o educație creștinească sănătoasă. Tot ce află copilul la școală trebuie verificat și corectat acasă. Nu trebuie să credem că tot ceea ce îi dau dascălii este folositor sau pur și simplu neutru, căci chiar dacă el dobândește cunoștințe sau abilități folositoare (iar majoritatea școlilor contemporane eșuează rușinos și la acest capitol), acolo e învățat și multe puncte de vedere și idei greșite. Felul în care copilul apreciază literatura, muzica, istoria, arta, filosofia, știința și, bineînțeles, viața și religia trebuie să vină în primul rând nu de la școală, ci de acasă și de la Biserică, altfel copilul va primi o educație greșită.

Părinții trebuie să urmărească ce lucruri învață copiii lor și să le corecteze acasă ținându-se de o poziție fătășă și punând în evidență cu claritate aspectul moral, care lipsește cu desăvârșire din educația contemporană.

Părinții trebuie să știe ce muzică ascultă copiii lor, la ce filme se uită (ascultând sau vizionând împreună cu ei, dacă este neapărată nevoie), ce limbaj aud și ce limbaj folosesc ei înșiși – și toate acestea trebuie să fie evaluate creștin.

Timpul petrecut în fața televizorului trebuie controlat cu strictețe, pentru a evita influența otrăvitoare pe care o exercita chiar în casă asupra tinerilor acest principal vector al ideilor și punctelor de vedere adesea anticreștine.

„Deprinde pe tânăr cu purtarea pe care trebuie s-o aibă; chiar când va îmbătrâni nu se va abate de la ea” (Pildele lui Solomon, 22, 6).

Ieromonahul Serafim Rose

La Paști -

de George Coșbuc

Prin pomi e ciripit și cânt,
Văzduhu-i plin de-un roșu soare
Și sălciile-n albă floare-
E pace-n cer și pe pământ.
Răsufletul cald al primăverii
Adus-a zilele-nvierii.

Și cât e de frumos în sat!
Creștinii vin tăcuți în vale
Și doi de se-ntălnesc în cale
Își zic: Hristos a înviat!
Și râde-atăta sărbătoare
Din chipul lor cel ars de soare.

Pe deal se suie-ncetișor
Neveste tinere și fete,
Bătrâni cu iarna vieții-n plete;
Și-ncet, în urma tuturor,
Vezi șovăind câte-o batrână
Cu micul ei nepot de mână.

Sărbătoarea primăverii,
Sărbătoarea Învierii
Sărbătoarea luminilor,
Bucuria creștinilor...

(Sfintele Paști)

E fragil, e colorat,
Poate fi și-ncondeiat,
E simbol al Paștilor
Bucuria pruncilor...

(Oul de Paști)

De Paște

de A. Miculaiciuc

Paștele e sărbătoarea,
Învierii lui Hristos
Mergem toți cu mic cu mare,
Să sfințim ce-am pus în coș.
O păscuță decorată,
Brânză dulce și colaci
Și cu oua-ncondeiate.
Mesele vor fi bogate.

Hristos a Înviat!

de Marin Moscu

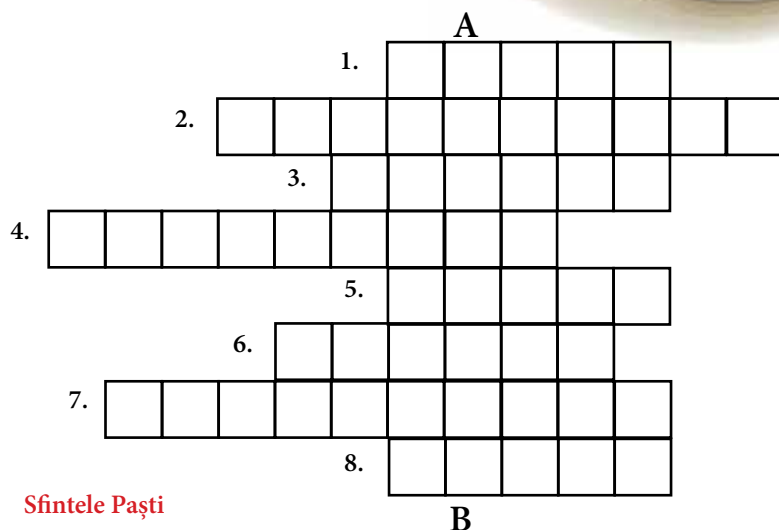
Horă-n cer și pe pământ,
Rouă de stele în vânt,
Inimi pline de viață
Se aprind de dimineață,
Toată lumea veseleşte,
Osana în cer vruisește.
Sub a soarelui binețe
Aud preoți dând povețe,
Investesc în noi cuvinte
Nazuiește-n cele sfinte,
Vitejia în voința,
Inima-n dor și-n credință.
Azi la Învierea Mare
Toți suntem o Sărbătoare!

Cap în cap le ciocănim,
Iar apoi pe rând rostim:
- "Hristos a înviat!"
- "Adevărat a înviat!"...

(Ouale de Paști)

Clopote răsună,
Creștinii se adună
În casa Domnului,
Să se roage Lui.

(Sfânta Biserică)

Sfintele Paști

Descoperiți pe linia A-B, care este sărbătoarea cea mai importantă a creștinilor.

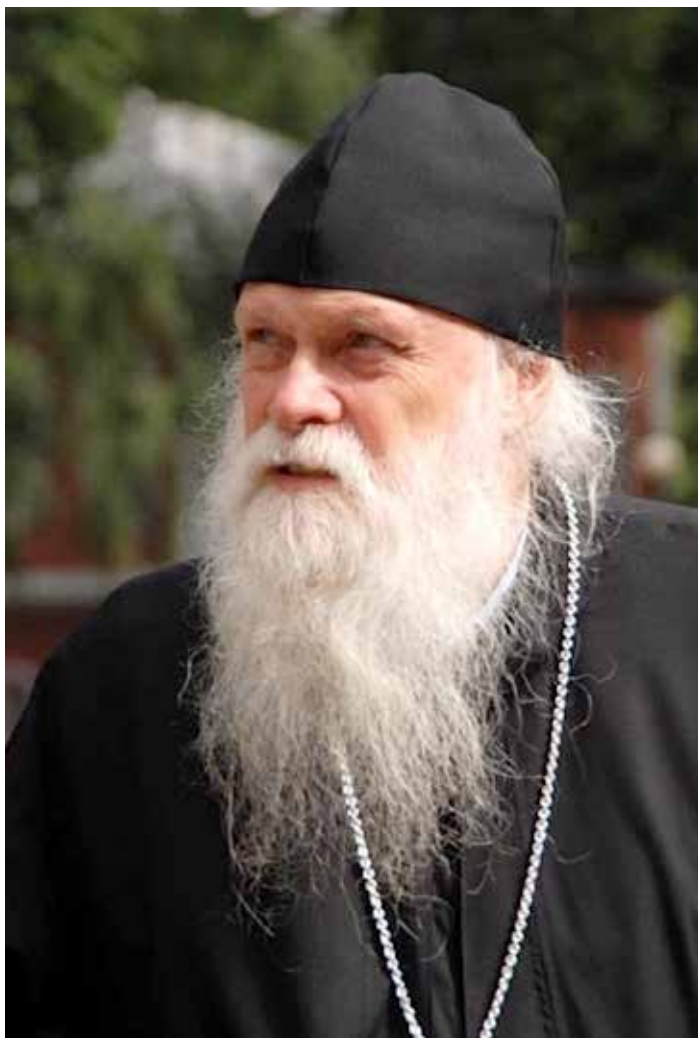
1. Cine ne-a mântuit pe noi?
2. Ce femei au mers la mormântul Domnului?
3. Salut pascal: Hristos a ...
4. Înaintea Sfințelor Pătimiri, Domnul Iisus a intrat în ...
5. Apostolul care s-a lepădat de 3 ori de Domnul Hristos.
6. Denumirea populară a sărbătorii Intrării în Ierusalim.
7. Învierea Domnului este relatată în...
8. Numele Maicii Domnului.

CONVORBIRE CU PĂRINTELE GABRIEL BUNGE - Roveredo, Ticino, 16 Iulie 2016

Partea întâi: Pentru cel care are o religie, nu există decât una

Părinte, aş vrea să vă întreb ceva ce mi se pare foarte important pentru zilele în care trăim. De ce este credinţa, credinţa cea adevărată, credinţa ortodoxă, atât de importantă în viaţa creştinului? De ce este atât de importantă şi de ce nu ne este permis să o trădăm? Mulţi oameni spun că nu există de fapt decât un singur Dumnezeu şi că dacă te rogi în propria ta confesiune, în propria ta religie, este acelaşi lucru. Dar noi ştim de la Sfinţii Părinţi că nu este acelaşi lucru, există o mare diferenţă. Aţi putea să ne explicaţi acest lucru?

Bineînţeles. Într-o lume secularizată ca a noastră, totul este în mod evident egal. Îmi amintesc foarte bine, am primit în vizită, ca şi pe voi, o clasă de elevi, băieţi şi fete din Lugano, printre care se aflau şi doi musulmani. Erau la sfârşitul liceului. Unul era turc, kurd, un băiat foarte agresiv. Am avut o discuţie foarte interesantă cu el fiindcă era turc şi kurd, adică de două ori agresiv. „Voi veneraţi trei dumnezei”, mi-a spus el din senin. „Uşurel, sunt confuzii... Unicitatea lui Dumnezeu nu este numerică întrucât tot ceea ce este numeric poate fi împărţit – în jumătate, în sfert, şi aşa mai departe. Pentru început să lăsăm la o parte cuvântul „Fiu” pentru cea de-a doua ipostază a lui Dumnezeu şi să spunem „Logos”, „Cuvânt”, pentru că voi,

în Islam, îl numiţi pe Hristos „Kalimat Allah”, ceea ce înseamnă Cuvântul lui Dumnezeu, ca la Sfântul Ioan [Evanghelistul]. Atunci nu poţi să-mi spui că a existat o vreme când Dumnezeu nu avea Cuvânt?” „Nu, sigur că nu”. „Atunci n-o să-mi spui nici că era fără Duh? Duhul care se pogoară peste prooroci, care face dintr-un om un prooroc, etc.” „Nu, evident că nu.” „Aşadar asta face trei numeric?” „Nu.” Nu putem „aduna” Cuvântul şi Duhul la Dumnezeu pentru că această Treime nu este o treime numerică. Iată. Bun... Iar celălalt era azer, din Azerbaidjan. Un băiat foarte inteligent, foarte fin. „A, i-am spus, eşti azer, deci musulman.” „Nu, nu sunt nimic. Dar toate religiile sunt la fel.” „Nu, i-am spus, ele sunt la fel pentru cel care nu are niciuna. Aşa cum pentru cel pe care nu-l interesează fetele, toate femeile sunt la fel. Dar dacă iubeşte una, nu există decât aceea, nu-i aşa? Şi pentru religie este acelaşi lucru. Ele nu sunt pur şi simplu toate la fel. [A acceptat el logica aceasta?] L-a pus pe gânduri, i-a pus pe toţi pe gânduri. [Nu a acceptat imediat.] Nu se ştie niciodată, e ca o sămânţă, nu ştim când va rodi.

Însă în ceea ce priveşte credinţa noastră ortodoxă, de ce este ea atât de importantă... Întrebarea se pune de obicei din jos, din punctul de vedere al omului, nu-i aşa? Dacă punem toate religiile pe masă, ca să zicem aşa, există evident multe asemănări între ele: toţi fac rugăciuni, toţi au profeţi şi posturi, mai ales religiile care sunt legate între ele din punct de vedere istoric, iudaismul, creştinismul şi islamul – islamul a împrumutat enorm de mult din creştinism şi iudaism, există asemănări. Dar nu asta contează... Aş fi vrut să scriu o carte pe care n-am scris-o niciodată pentru că nu am avut timp, am făcut altceva. Este povestea vocaţiei marilor fondatori de religii. Avem povestiri despre mai mulţi dintre ei, de exemplu despre Buddha, despre Mani – al maniheismului, care era cândva o foarte mare religie, astăzi practic dispărută -, avem povestea chemării lui Mohamed şi avem istorisirile biblice. Când le comparăm între ele, constatăm că toţi întemeietorii de mari religii se găsesc de o parte, iar de cealaltă sunt personajele biblice. Sunt complet diferite pentru că apropierea faţă de absolut – Dumnezeu este absolutul – nu vine din jos, nu omul este cel care caută absolutul şi care – ca şi mine, mai ales – are îndoieli – oare este într-adevăr Dumnezeu cel care îmi vorbeşte? -, ci iniţiativa vine de la Dumnezeu. Deja în Rai, când omul a căzut şi n-a mai avut o relaţie directă de încredinţă cu Dumnezeu, Dumnezeu merge în căutarea omului: „Adame, unde eşti?”. Şi din acel moment Dumnezeu îl caută pe om. Aşadar îl cheamă pe Avraam, îl cheamă pe Moise - care nu vrea, „Eu nu ştiu să vorbesc”, era bătăit -, îl cheamă pe Ieremia – „Dar eu sunt un copil, sunt prea tânăr!” -, Isaia – „Sunt un păcătos cu buze necurate în mijlocul unui popor...!”. În toate acestea Dumnezeu este întotdeauna cel care ia iniţiativa. Şi apoi aveţi persoana unică a Domnului nostru Iisus Hristos. Nimic asemenea lui, nimic. El vine, se arată, vocea Tatălui arată celorlalţi „Acesta este Fiul meu prea iubit”, apoi din nou pe Tabor, „Pe acesta să-L ascultaţi”. Dar El Însuşi nu se îndoieşte de propria Sa identitate, nu El caută ceva, El este trimisul Tatălui care Se arată în mijlocul nostru. Sfântului Ioan Botezătorul, care nu îl cunoştea, i s-a descoperit la Botez cine era acest Om. Aceasta face unicitatea absolută a credinţei biblice şi în plinătatea ei în Hristos. Aşadar din acest punct de vedere este

imposibil să le punem pe toate pe același plan.

Deci cred că avem de-a face cu această relativizare care în cele din urmă încurajează oamenii să nu aibă religie. Dacă ziceți „sunt toate la fel”, sfârșim prin a nu mai avea niciuna. **Și avem datoria, mai ales aici în Occident, de a păstra curată credința apostolică pe care o avem.** Singură – și mi-a luat o viață întreagă să mă conving că așa este –, singură biserica ortodoxă a păstrat tradiția apostolică în puritatea ei. Toate celelalte confesiuni, chiar și o biserică atât de veche cum este cea a Romei, au pierdut nu știu cât, jumătate, trei sferturi sau cât, dar în orice caz au pierdut mult, prea mult. Plenitudinea nu se mai regăsește în ele. De aceea avem datoria – fără a face prozelitism – să mărturisim această credință apostolică.

De altfel acesta este singurul motiv pentru care bisericile ortodoxe au participat la mișcarea ecumenică încă de la început. Nu pentru că ar fi crezut că trebuia regăsită adevărata Biserică care s-ar fi pierdut, etc. Știau dintotdeauna, erau mari teologi ca Florovsky, că biserica ortodoxă este Biserica lui Hristos. Dar ceilalți după secole nu mai știau acest lucru și voiau să le dea ocazia să cunoască tradiția apostolică prin contact direct. Dar au realizat – și părintele George Florovsky este un exemplu în acest sens – că de fapt toate aceste biserici de origine protestantă – deoarece biserica catolică nu a participat, ea n-a fost niciodată membră a mișcării ecumenice – nu căutau adevărul, ci căutau pur și simplu să găsească un fel de acord între ele astfel încât să nu trebuiască să predice Evanghelia în Africa, în Asia șamd. una contra celeilalte. (Deoarece ecumenismul s-a născut din această experiență colonialistă. Colonizatorii veneau din diferite țări protestante și și-au dat seama: noi Îl propovăduim pe Hristos, dar unul împotriva celuilalt. Ceea ce nu era prea convingător.) Dar și ele și-au dat seama că nu reușeau nici măcar să depășească diferențele dintre ele. Atunci la un moment dat s-au apucat de politică: politica de decolonizare, de revoluție în aceste țări, etc. Iar marii teologi, cei adevărați, ca George Florovsky, s-au retras dezamăgiți și plini de amărăciune pentru că au văzut că nu se ajungea nicăieri. Iar astăzi ecumenismul a devenit un fel de religie civilă: nu trebuie să crezi asta sau cealaltă sau poate chiar nimic, dar trebuie să cultivăm bune relații. Dialogul teologic este un copil născut mort. Nu aduce niciun rezultat, cât de mic, trebuie să fim realiști.

Cât privește biserica catolică, din care am făcut parte foarte mult timp, nici nu îi putem pretinde ca instituție să renunțe la toate aceste inovații care au fost introduse timp de-a lungul a aproape 2000 de ani. Pentru că au început foarte devreme, știți, au început foarte devreme. Deja într-o vreme când biserica era încă în mod oficial una. A început deja în secolul IV, „epoca de aur”.

Sfântul Augustin?

Nu, Augustin este mult mai puțin vinovat decât se zice adeseori. Deoarece Augustin a scris al său „De Trinitate”, dar la urmă a zis „Aceasta este o încercare. Dacă cineva poate face mai bine, să o facă”. Nu voia să își impună propriile vederi. Dar era prea mare, în Occident este aproape unic în felul lui, și astfel a fost erijat în sistem. El însuși nu era întemeietorul unuia sistem, augustinismul. A regretat profund că nu cunoștea greaca pentru a putea vorbi cu contemporanii săi, marii capadocieni, etc. Era izolat în Africa sa.

Vorbesc aici de ecumenism pentru că propriii noștri credincioși, ruși și ucrainieni, erau foarte îngrijorați mai ales – în mod paradoxal – de această întâlnire dintre patriarhul Chiril și papa Francisc. Și se temeau că patriarhul – ceea ce e complet absurd – ar fi putut compromite credința ortodoxă. Dar acesta este un eveniment politic, nu religios. Papa nu mi-a spus de ce s-a dus, dar imi imaginez că a fost un gest față de Rusia pentru a o face să iasă din izolarea în care au

împins-o toate aceste sancțiuni și politici americane și occidentale. Rusia este complet izolată, se încearcă să o izoleze, să îi ia pământul de sub picioare. Astfel încât papa, un om ce reprezintă un miliard și trei sute de milioane de credincioși în întreaga lume, întâlnește patriarhul care este și reprezentantul Rusiei, nu doar al bisericii ruse.

Deci se mențin relațiile ecumenice pentru a crea, favoriza un climat bun, de respect reciproc, deoarece din cauza puternicelor migrații – și avem aici exemple în acest sens – de acum înainte creștinii din lumea latină, occidentală, și din cea orientală, ortodoxă, conviețuiesc pe același teren. Și este întotdeauna de preferat buna înțelegere decât de a lucra unul contra celuilalt, nu-i așa? Acesta este motivul pentru care continuă acest dialog și mai ales deoarece în această lume secularizată, toate bisericile de tradiție apostolică au aceleași probleme. Toate trebuie să facă față unei lumi secularizate foarte agresive, din ce în ce mai agresive. Dușmanul cel mai mare al seculariștilor este în mod evident biserica catolică deoarece ea păstrează și anumite poziții asupra moralei care nu mai sunt acceptate de societate. Iar bisericile ortodoxe nu sunt suficient de puternice aici în Occident pentru a fi luate în vizor, dar s-a înțeles deja că inamicul veritabil este biserica ortodoxă, deoarece ea este mult mai tradițională și conservatoare asupra unor puncte esențiale decât biserica Romei, care este obligată nu să facă compromisuri, ci - papa Francisc este un exemplu în acest sens – să cultive un limbaj ambiguu, pentru a nu lovi prea tare conștiințele.

Ce părere aveți despre noi, parohiile ortodoxe aici în occident? Trebuie să ne ocupăm doar de credincioșii noștri ortodocși, români, ruși, greci, sârbi, sau să dăm mărturie și celorlalți, protestanți, catolici... ?

Trebuie să dăm mărturie atunci când ni se cere, cum zice Sfântul Pavel: trebuie să dăm socoteală pentru credința noastră, pentru „nădejdea care este în voi”. Dacă suntem întrebați. Nu trebuie să facem prozelitism, asta fac sectarii. Dar dacă cineva întreabă, îi explicăm tot ce dorește să știe. Și poate să vină evident, deși acest lucru este destul de delicat, participarea la liturghie, deoarece bisericile noastre au reguli stricte. În această privință trebuie să spun din propria mea experiență: când eram catolic, eram mult mai liberal fiindcă credeam că acest liberalism ar facilita accesul catolicilor la biserica ortodoxă mai mult decât o anumită rigiditate, o barieră care nu le-ar permite asta. Dar trebuie să spun, mi-am dat seama apoi – ceea ce nu puteam vedea mai înainte fiindcă nu eram eu însumi ortodox în mod formal (interior eram demult) – că această atitudine liberală nu îi ajută deloc pe credincioșii catolici pentru că se instalează într-o poziție comodă, cu un picior într-un pantof, cu celălalt într-o sanda. Și merg așa. Mănâncă dintr-o pâine, mănâncă și din cealaltă. Merge așa, e ca și cum, tu ești bine, eu sunt bine, unde este problema? Asta nu îi ajută. Dar mai ales mi-am dat seama – întrucât am nenumărați prieteni catolici, ei nu au plecat – că asta nu îi face să creadă fiindcă se instalează într-o poziție neutră. Dar de fapt în biserică, în credință, nu există poziție neutră. Trebuie să alegi. Am mai mulți prieteni pe care nu îi împing, dar îi observ și imi spun că e păcat: nu înaintează.

Exemplul celuilalt nu ajută să progreseze?

Se pare că nu. Deci cred, că regulile oficiale de participare la Liturghie, mai ales la Sfintele Taine, sunt fondate. Nu aș fi acceptat asta pe vremea când eu însumi eram catolic.

Tradus și editat de Iulia Cârjeu

MILUIEȘTE-MĂ, DUMNEZEULE, MILUIEȘTE-MĂ!

„Pe pământ ai venit, pe Adam să-l mântui, și pe acesta negăsind, jos te-ai pogorât; pân-la iad, Stăpânul meu, l-ai căutat”.

(Slujba Utreniei din Sâmbăta Mare)

(Icoana Pogorârii la iad, Mănăstirea Vatoped)

București, luni, ora 17. Prima zi a Postului Mare. Intru pe poarta Mănăstirii Antim ca într-o oază de liniște în mijlocul aglomerației Orașului. Slujba începuse de puțin timp și din biserică se aud cântările Canonului celui Mare, al Sfântului Andrei Criteanul: „Miluiește-mă, Dumnezeule, miluiește-mă!” - acest stih care se repetă continuu, ca mișcarea unei inimi ce bate la porțile Cerului, cerând marea milostivire a lui Dumnezeu. Sufletul mi se umple de bucurie și de cutremur la auzul cuvintelor Canonului, pe care l-am așteptat cu atâta nerăbdare un an întreg, întrucât în biserica noastră această slujbă se rostește o singură dată în an, acum, în Marele Post. Intru în biserică și mă întreb... cu ce inimă am venit eu, Doamne, să-Ți cer să mă împărtășesc din dragostea Ta, pe care o verși în lume peste cei ce te caută pe Tine? Și ce început să pun, Doamne, postului acestuia, ca să mă învrednicesc să simt și eu, și mai curând să văd cu ochii inimii lumina Învierii, care se pogoară din cer în adâncurile ființei noastre?

Închid ochii și las cântarea să îmi intre ușor în inimă. „Miluiește-mă, Dumnezeule, miluiește-mă!” Doamne, aceste puține cuvinte, atât de simple, sunt cele care au deschis ușa milostivirii Tale pentru toți care au strigat către Tine din toată inima. Și așa, rând pe rând îmi este pusă înaintea întreaga istorie a mântuirii, de la Adam și până la Hristos, drept pildă că pocăința este singura cale care ne poate apropia de Dumnezeu, într-o stare de prezență continuă a inimii.

În acest sens doresc să vă pun la inimă o istorioară pe care părintele Arsenie Papacioc obișnuia să ne-o spună: Când au căzut îngerii din cer, un înger n-a fost cu Lucifer, dar nu a fost nici cu îngerii care au rămas buni. Lucifer a fost trimis în iad cu ceata lui, iar îngerul acesta a rămas neutru. După ce s-a făcut această alegere, cu forța și cu viteza divină, el și-a dat seama că a greșit, dar cerurile s-au închis și el a rămas afară. S-a rugat să-l primească și nu l-au primit în cer, dar Dumnezeu i-a pus o condiție: „Să-mi aduci ce-i mai scump pe pământ!” – îngerii erau căzuți înaintea de crearea omului, dar treceau miile de ani și el ar fi rămas tot pe afară, așa încât avea o bucurie, că totuși are o șansă. S-a pogorât în adâncurile oceanelor și a adus cel mai scump mărgăritar. Nici nu s-a uitat la el Cerul. Nu l-a primit. Dar când lupti duhovnicește și

nu câștigi, ai câștigat necâștigarea: faptul că tu știi că nu ai câștigat, deja este câștig! Deci ești deasupra luptei. Când a văzut că nu l-a primit Cerul, s-a deșteptat îngerul: „Stai! Lui Dumnezeu nu-i trebuie lucruri materiale!”. La un râu, doi copii se scaldau și, în joaca lor, unul a căzut și era să se înece, iar celălalt a sărit să-l salveze – s-au înecat amândoi. Și îngerul a luat inima copilului salvator și s-a suit cu ea la Cer. Și Cerul nu s-a deschis! Vezi cât de învățat era îngerul acum? Mergând el prin lume, a văzut într-o pădure un bătrân care-și plângea păcatele lângă un copac. Dar îngerul îi vedea lacrimile ca de foc. Și a luat o lacrimă din aceea și a fugit cu ea la cer. Dumnezeu l-a primit imediat! Cel mai scump lucru de pe pământ este lacrima pocăinței!

La întrebarea ce este cu adevărat pocăința, părintele Arsenie Papacioc răspundea: Pocăința adâncă, părerea adâncă de rău a faptelor tale, e un plâns cu lacrimi nevăzute. Ele nu au o explicație rațională. Vin fără nici un fel de combinații teoretice ascunse în inima ta. Lacrimile nu sunt ale noastre. Ele vin dacă tu ești vasul acela care dă pe afară. Când fierbe, iese apa afară din cazan. Lacrimile sunt un dar de la Dumnezeu. Dacă eu aș avea jumătate de lacrimă, aș avea mare îndrăzneală la Dumnezeu. Pentru că dacă plânge cineva cu adevărat, asta e pe fondul unei sincere adevărate smerenii. Unei smerite smerenii².

Această stare de adâncă pocăință a fost temelia vieții duhovnicești de la începuturile veacurilor creștine și până în zilele noastre, așa cum ne spun toți Sfinții Părinți. În acest sens, revelator este cuvântul pe care l-a primit Sfântul Siluan Athonitul după cincisprezece ani de pocăință și suferință sfâșietoare din pricina retragerii harului: „Domnul Însuși m-a învățat cum trebuie a mă smeri: Ține-ți mintea în iad și nu deznădăjdui”³. Acest cuvânt trimis de Dumnezeu Sfântului Siluan, și pentru noi, cei de astăzi, este o reactualizare a rolului mântuitor al pocăinței, ca singura cale posibilă pentru a simți prezența vie a lui Dumnezeu în viața noastră, și totodată o încredințare a faptului că Dumnezeu este cu noi.

Stând, acum, în fața icoanei Pogorării lui Hristos la iad, aleasă în tradiția Bisericii Ortodoxe ca icoană a praznicului Învierii Domnului, mă încredințez că așa cum Hristos, de pe tronul Dumnezeirii, se pogoară în iadul cel mai de jos ca să îl scoată pe Adam din osândă, ca început al înălțării omului din robia păcatului, tot așa își va întinde mâna și spre toți cei ce strigă cu lacrimi de pocăință:

“Strigat-am cu toată inima mea către înduratul Dumnezeu și m-a auzit din iadul cel mai de jos; și a scos din stricăciune viața mea”⁴.

Hristos a înviat!

Monica Drăgan, București, martie 2017

1 Arhim. Arsenie Papacioc, Cuvânt despre bucuria duhovnicească, Editura Eikon, 2003

2 Arhim. Arsenie Papacioc, Despre Fericiri, TVR, Universul credinței

3 Sfântul Siluan Athonitul, Între iadul deznădejdiei și iadul smereniei, Editura Deisis, 2001

4 Stih din Canonul cel Mare

continuare din pagina 5

într-un efort prin care supraviețuitorul depune mărturia propriei participări în infern. Memorialistul integrează propria suferință în drama întregului Gulag, iar în același timp sintetizează suferința întregului Gulag în drama personală.

Martorul nu vorbește doar despre experiența proprie într-o perioadă istorică, ci transmite supraviețuirea eului/sinelui în fața agresiunii comunismului. Memorialistul se construiește pe sine prin ceilalți, plasându-se astfel într-o comuniune a mărturisirii, în dubla sa ipostază, de rezultat/reflex și de portavoce a solidarității rezistenței împotriva comunismului.

Pericolele memoriei

Utilizarea memoriei ca vector de aprop(r)iere a represiunii comuniste, în special, și a comunismului, în general, nu este lipsită de pericole. O capcană greu de evitat este reprezentată de transformarea exclusivă a memoriei într-un „tribunal al istoriei”, care să judece procesul încă așteptat al comunismului. Într-adevăr, deși memoria are profunde implicații etice, ea nu poate fi rezumată la o simplă depoziție juridică. Riscul tensiunilor și al „vrajbei” memoriale poate întuneca și mai mult asumarea unui trecut traumatic. Pe de altă parte, memoria nu trebuie să se „dilueze”, încercând astfel să evite confruntarea cu trecutul, ci tocmai, prin cultivarea unei memorii eclesiale vii, Biserica și societatea în ansamblu pot să-și asume deplin un trecut deopotrivă martiric și traumatic.

Un alt pericol este cel al ideologizării, prin care memoria Gulagului devine un câmp al confruntării simbolice între diferitele platforme politice care încearcă să-și impună viziunea „memorială”, dar mai ales să confişte drama produsă de comunism. Astfel, suferința personală a unor supraviețuitori este chemată să „transfigureze” ideologii, în efortul de a legitima lupta politică din prezent. Pe de altă parte, aplicarea „standardelor” prezentului asupra unui trecut imposibil de simplificat îngreunează înțelegerea realităților complexe ale României comuniste. Capcana ideologizării poate fi depășită prin conștientizarea virtuților memoriei. Memoria ipostaziază, în primul rând, unicitatea persoanei, a experienței nemijlocite,

ferindu-ne de evaluări paușale și de pericolul generalizării. În cazul comunismului, cei închiși trăiesc suferința detenției și o transfigurează în funcție de capacitățile sufletești personale și nu condiționați de afilierea ideologică sau opțiuni politice.

Un ultim pericol ce se impune subliniat este cel al banalizării memoriei printr-o inflație de apariții editoriale și evenimente publice lipsite de substanță și profesionalism, care expediază amintirea comunismului la periferia dezbaterei academice și eclesiale. Un profetic semnal de alarmă este tras de Viorel Gheorghită, martor și memorialist al temnițelor comuniste: “Să nu uităm! Repetă obsedant, atâția „preoți” ai memoriei instituționalizate. Să nu uităm! Dar nici să umplem pământul cu semne îndoelnice, timpul cu ceremonii fățarnice, cărțile cu ditirambi și rechizitorii viscereale, întrucât toate acestea alterează și substanța și sensul memoriei, acela de a zidi lăuntric (s.n.), și numai după aceea, de a fi avertisment și pildă”.

Prin conștientizarea acestor posibile patologii, demersul memorial capătă noi valențe, oferind o perspectivă integratoare asupra trecutului, care este asumat eclesial și devine parte a istoriei mântuirii.

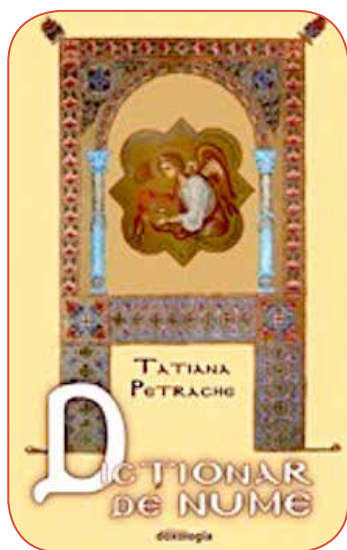
Anul comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor ortodoxiei în timpul comunismului devine astfel un bun prilej pentru Biserică de a celebra memoria ca vector de înțelegere a trecutului și de reafirmare a propriei conștiințe martirice.

Dragoș Ursu

TAINA NUMELUI

Unui nume îi dai viață pomenindu-l. Numele cheamă de îndată sufletul pe care-l desemnează; de aceea pomenirea unui nume are o semnificație atât de adâncă⁽¹⁾. A invoca numele unei persoane înseamnă a o face prezentă efectiv. A face un lucru în numele cuiva sau a chema pe cineva după numele său sunt acte care presupun o relație dialogică, directă. Numele este cheia persoanei; a pomeni numele cuiva înseamnă a te așeza în prezența lui.

Numele este o chintesență a persoanei, iar persoana, cu

toate particularitățile și energia ei, este prezentă în nume. În tradiția vechi-testamentară, ca și în culturile antice păgâne, exista o strânsă legătură între sufletul cuiva și numele acestuia, în societățile antice, valoarea magică atribuită cuvântului apare ca o forță particulară în numele care desemnează persoana.

Pentru omul primitiv, numele este atașat inseparabil de ființa desemnată, în așa măsură încât el își ascunde numele adevărat față de necunoscuți pentru a se feri de vrăji.

Numele în sine era investit cu puteri speciale; se credea că numele poate exercita o influență modelatoare asupra caracterului și destinului copilului. Romanii, spre exemplu, numeau un copil Fortis nu pentru că nou-născutul părea curajos, ci pentru ca el să devină astfel. Primitivul purta nume de fetiș sau nume de totem pentru a primi ocrotirea acestora. Invers, sunt evitate numele de zei și numele de spirite malefice care ar putea exercita o influență nefastă.

În creștinism, numele se eliberează de conotațiile magice și superstițioase păgâne. Numele în sine nu mai exercită fatalul determinism asupra destinului uman. Numele unui sfânt sau un nume care-l invocă pe Dumnezeu nu are nici o semnificație sau putere fără o participare conștientă a celui care îl poartă la realitatea invocată. A chema numele lui Dumnezeu presupune deschidere față de iubirea Lui, a te oferi ca jertfă vie în mâinile Lui. Puterea și slava lui Dumnezeu sunt prezente și lucrătoare în Numele Lui, cu condiția de a fi pomenit cu trezvie: „... și tot cel ce va chema numele Domnului se va mântui” (Fapte 2, 21). Fără această participare și conștientizare, numele rămâne simplă etichetă cu rol de identificare.

Omul, alterând prin păcat chipul Cuvântului din el, după care a fost zămislit de Dumnezeu, alunecă spre inconsistență și spre o stare fără chip, devenind un haos neunitar și impersonal. Omul nu mai poate răspunde cu toată ființa sa la chemarea lui Dumnezeu după numele său. Numele nu mai înseamnă pentru om conștiința de sine distinctă, numele doar îl distinge pe om în masa de oameni. Numele nu mai presupune obligația răspunderii în fața lui Dumnezeu și a aproapelui.

„Numai când aude prin chemarea lui pe nume glasul lui Dum-

nezeu, omul răspunde cu adevărat, numai atunci își ia numele în serios. Numai atunci numele îi este un principiu distinctiv formator, numai atunci el este în adâncime o forță de personalizare. În această relație cu Dumnezeu, de chemare și răspuns, omul intră deplin prin Botez. De aceea i se dă omului și nume⁽²⁾, care exprimă relația specială, personală, unică a fiecăruia cu Hristos. „Omul primește un nume propriu și știe că, atunci când e chemat pe acest nume, e vizat el însuși în întregime și trebuie să răspundă cu toată ființa lui⁽³⁾. Omul e botezat după nume, nu ca o ființă generală: „Se botează robul lui Dumnezeu, N, în numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh⁽⁴⁾.”

Fiind creat după chipul lui Dumnezeu, omul răspunde lui Dumnezeu pe numele său și crește în această relație responsabilă prin harul Tainelor. În Biserică fiecare este prezent după numele său, unic și inconfundabil, din momentul nașterii în Hristos până la trecerea în viața de după moarte și culminând cu înfățișarea personală înaintea lui Dumnezeu.

Sfântul este cel care răspunde cu toată ființa sa chemării lui Dumnezeu, atingând intimitatea „împreună-sălășluirii” cu Dumnezeu, care nu înseamnă însă identitatea cu Dumnezeu, nici dizolvarea persoanei într-o energie divină impersonală. Sfinții sunt pildă a unirii cu Dumnezeu, prieteni ai Lui, împreună-împărați cu El și casnici ai Lui, cunoscuți Lui fiecare după numele său. De aceea, creștinii poartă numele sfinților și caută să urmeze în desăvârșire prietenilor Mirelui, primind ajutorul acestora prin mijloacele lor către Dumnezeu.

Tatiana Petrache

1. J. Pedersen, Israel, vol. I, London/Copenhaga, 1926, p. 256
2. Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, Teologia Dogmatică Ortodoxă, vol. 3, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1978, pp. 50-53
3. Ibidem
4. Molitfelnic, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2002, p. 25

„Cu trupul adormind, ca un muritor, Împărate și Doamne, a treia zi ai înviat, pe Adam din stricăciune ridicând și moartea pierzând: Paștile nestrăicăniunii, lumii de mântuire”. (Luminânda Paștilor)

„De Te-ai și pogorât în mormânt, Cel ce ești fără de moarte, dar puterea iadului ai zdrobit, și ai înviat ca un biruitor Hristoase Dumnezeule, zicând femeilor mironosițe: „bucurați-vă” și Apostolilor Tăi: „pace” dăruindu-le, Cel Ce ai dat celor căzuți ridicare”. (Condacul Paștilor)

MĂRTURIA UNUI ICONAR ÎNCEPĂTOR

Icoanele au apărut odată cu începuturile creștinismului, Sfântul Apostol și Evanghelist Luca fiind cel care a zugrăvit primele icoane ale Maicii Domnului, după Cincizecime. Sfinții Părinți de la al „cinci-șase-lea” Sinod Ecumenic (Constantinopol 692) au stabilit modul de reprezentare canonică al Mântuitorului, a Maicii Lui și a sfinților, printr-un stil esențial: numit stilul bizantin, care s-a păstrat până astăzi. În pictură bizantină nu se face aluzie la cele trupești, accentul punându-se pe reprezentarea chipurilor îndumnezeite, spre deosebire de pictură apuseană unde accentul cade pe o reprezentare realistă, dulceagă.

Icoana, care este o întâlnire a omului cu Dumnezeu, nu poate fi pictată oricum, fără evlavie. Ea reprezintă prin imagine ceea ce Sfânta Evanghelie vestește prin cuvânt, iar iconarul nu poate picta trupuri înduhovnicite dacă el însuși nu este înduhovnicit într-o anumită măsură.

Cu ani în urmă, părintele nostru paroh mă încuraja și pe mine să învăț pictura bisericească. Deși eram credincioasă, nu mă simțeam pregătită pentru așa ceva, nu simțeam acea chemare sau acea vocație necesară. În acea vreme pictam peisaje și aveam deja un mic public, bucurându-mă de aprecierea și de colaborarea cu câteva galerii din Elveția. Îmi alesesem natura ca temă principală, deoarece ea reprezintă o sursă inepuizabilă de inspirație pentru orice artist, cum zice psalmistul: „cerurile spun slava lui Dumnezeu și facerea mâinilor Lui o vestește tăria” (Psalmul 18, 1). Spre deosebire de importanța care se acordă părerilor criticilor de artă în pictura peisajelor din natură, în iconografie aprecierea acestora nu prea mai contează, deoarece ca pictor de icoane trebuie să cunoști în primul rând smerenia și rugăciunea. Icoana nu este piesă de muzeu, nu este obiect de artă, este un eveniment care te invită la rugăciune. Cine privește icoana Maicii Domnului nu poate să nu simtă o mângâiere, o dragoste care te duc cu gândul la ceva mai presus de lumea asta, departe de zbuciumul cotidian.

În luna aprilie a anului 2015, pentru că nu am reușit să plec în concediu așa cum mi-am propus, m-am înscris la cursul de pictură iconografică organizat de Parohia noastră și la care mă tot îmbia părintele să merg. Trebuie să recunosc faptul că cele 6 zile de curs îmi păreau prea puține pentru a realiza un progres semnificativ în domeniu. Așadar, fără prea multe așteptări, ne-am strâns 7 credincioase și pe câte o bucată de lemn (dimensiuni : 30 x 20 cm) primită în prima zi de curs, urma să așternem chipul Mântuitorului. Necunoscând desenul specific bizantin, aveam temeri pentru a nu greși prea mult, așa că am copiat modelul cu mare atenție și am început să pictăm cu tempera și emulsie de ou. Peste câteva zile, Chipul Mântuitorului cu acea expresie blândă, comunicativă, cu părul lung și revărsat, cu barba scurtă și puțin despăcată jos în partea de mijloc, începea să se arate pe bucată de lemn, dar mai ales în inimile noastre. Simțeam că particip la un eveniment mareț, de o intensitate specială a emoțiilor, dar cu toate acestea încă îmi așterneam cu teamă fiecare linie, fiecare strat de culoare. În acea sală am descoperit o dragoste ce se revarsă din chipul sfânt și se reflectă pe chipurile noastre. După finalizarea celor șapte icoane, acestea păreau să fie la fel, dar totuși se regăsea în ele o unicitate provenită din trăirea proprie a fiecăreia dintre noi, drept mărturie că Dumnezeu ne-a creat pe toți unici și fiecare trăiește experiența sentimentelor în felul său.

Am pictat tablouri, a desele lucrări cu dimensiuni mari de câțiva metri, dar niciodată nu am simțit așa o bucurie, așa o mulțumire sufletească, cum am simțit realizând micuța icoană a Mântuitorului. Acest lucru m-a determinat să privesc în profunzimea culiselor picturii bisericești, deschizându-mi o nouă perspectivă de studiu și de conduită personală. Studiind viețile sfinților în amănunt, realizez că aceștia sunt repere și modele în viața omului. Erminia picturii bizantine este izvor de cunoaștere pentru toți cei care caută să știe câte ceva despre felul în care s-a lucrat toată pictura veche românească din sud-estul Europei.

În aceste vremuri moderne, datorită existenței internetului, a fotografiilor digitale și a albumelor de foarte bună calitate, persoanele care doresc să îmbrățișeze meseria de iconar au acces la numeroase scene biblice, la icoanele autentice vechi, la pictură nouă contemporană, fapt care este de mare ajutor. Desenul liber trebuie neapărat studiat și exersat, altfel există riscul de a rămâne un simplu copiator, iar răbdarea este esențială pentru a putea simți felul în care trebuie să pictezi. Mă învrednicesc și eu să studiez cât mai mult, călăuzită de fratele meu care cunoaște meșteșugul acestei picturi de aproape 25 de ani și care a pictat multe biserici în România. În același timp, foarte mult contează ca pictura să fie plăcută unui părinte duhovnicesc, deoarece el poate vedea dincolo de culori, dincolo de reprezentarea tehnică, el poate vedea duhul picturii. Există icoane executate foarte bine din punct de vedere academic, dar care nu reușesc să transmită nicio emoție privitorului, iar în același timp există icoane imperfecte din punct de vedere tehnic, în fața cărora îți dau lacrimile. Un rol foarte important în drumul pe care am pornit, l-a avut părintele Romică Nicolae, care m-a încurajat și îndrumat mereu, îngăduindu-mi să am și eu o contribuție, cât de mică, la împodobirea bisericii noastre. Personal, consider că ceea ce am pictat până acum reprezintă doar încercări și studii de înțelegere și cunoaștere a fenomenului plastic bisericesc, dar sunt sigură că prin credință și muncă voi reuși să înmulțesc talantul pe care Dumnezeu mi l-a dat încă de la naștere.

Liliana Capecci

„SFINȚENIA PĂRINȚILOR ÎI MÂNTUIEȘTE PE COPII”

Deși este zguduită din temelii, familia reprezintă leagănul vieții, bastionul ultim și rețuta cea mai importantă împotriva derapajelor din lumea de azi. Mai mult decât oricând, lumea noastră are nevoie de modele de familii exemplare, de părinți responsabili și devotați și de copii ascultători și educați, de familii cu viață sfântă. Oricât de puține ar fi acestea și oricât de încercate ar fi ele, vor oferi omului modern un model și un reper, îi vor crea și întări convingerea în importanța și frumusețea acestei forme de viață și în rolul ei în realizarea sau împlinirea umană.

Constatând, pe fondul înmulțirii preocupărilor și a grijilor soților, împușinarea, până la absență, a comunicării dintre ei, cu adânci efecte asupra dezvoltării și educației copiilor, Sfântul Porfirie îi socotea pe acești copii vitregiți de afecțiunea părinților, adevărați orfani, chiar dacă trăiesc sub același acoperiș cu ei. Dacă nevoia umană cea mai importantă este nevoia de iubire, sentimentul de a fi câștigat un loc aparte în sufletul celor cărora le-am oferit un loc privilegiat în inima noastră, atunci când este vorba de copii, această trebuință sufletească este și mai acută. Privarea lor de dragostea și grija părintească, sub pretextul unei vieți prea solicitante și al unei agende mult prea încărcate pentru a mai găsi resurse și pentru familie, este una dintre loviturile cele mai grele la adresa acestora. Părinții de astăzi, aflați într-o cursă infernală de a acumula bunuri spre a crea confort, petrec tot mai mult timp departe unul de celălalt și de copiii lor. Obosiți și stresați, aleargă să obțină și să ofere cele necesare traiului biologic, într-o cursă ascendentă și o comparație socială păgubitoare, ignorând nevoia esențială a „casnicilor” lor, de iubire, căldură și sprijin. Chiar și în familie, cu asemenea părinți, considera Sfântul Porfirie, copiii rămân tot orfani, singuri și triști. „Mergeți, mami, spunea el, la un orfelinat să-i vedeți pe bieții copilași orfani cum sunt ca niște mieluți ce și-au pierdut mama, cum caută la fiecare vizitator un pic de iubire, cum se agață de el și nu-l mai lasă să plece! Mergeți să vedeți cât de însetați sunt după iubire! Și credeți că acei copii care au părinți, dar nu primesc dragostea lor, diferă prea mult de primii? Și aceștia tot orfani sunt!”

Purtările copiilor sunt legate nemijlocit de starea părinților

Cu discernământul său spiritual, Sfântul Porfirie considera că „în familie se află o mare parte a răspunderii pentru starea duhovnicească a omului”. Aici se pun bazele comportamentului omului de mai târziu, pentru că mediul și atmosfera în care crește și se formează acesta din fragedă pruncie se grevează adânc în sufletul și în viața sa. Dacă a dobândit în familie deprinderi morale înalte, acestea se vor dezvolta pe parcursul întregii sale vieți, după cum, în mod contrar, ceea ce au stricat părinții prin indiferență și nepăsarea lor se vindecă foarte greu, prin eforturi intense, cu ajutorul educatorilor, al preoților, al exemplelor și al modelelor formatoare și edificatoare. Părinții constituie pentru copiii lor primele și principalele modele de viață. Sfântul Porfirie spunea că „purtările copiilor sunt legate nemijlocit de starea părinților. Când copiii sunt răniți de faptul că părinții se poartă rău unul cu altul, își pierd puterile și pornirea de a lucra spre a spori. Se plămădesc rău, iar casa sufletului lor se primejduiește să se prăbușească clipă de clipă”. Stilul de viață din familia de proveniență are puterea de a influența comportamentul copiilor, în mod esențial, și de aceea el arată că „ceea ce-i mântuiește și-i înrăurește spre bine pe copii este viața din casă a părinților. Părinții trebuie să se dăruiască lui Dumnezeu. Lângă copii trebuie să devină sfinți prin blândețe, prin răbdare, prin iubire. Să pună în fiecare zi un nou început al buneii rânduieli, o nouă însuflețire, înflăcărare și iubire

pentru copii. Iar bucuria ce le va veni și sfințenia care îi va cerceta vor revărsa har asupra copiilor”.

„Să fii sfânt, ca să insuflă, să iradiezi...”

Tensiunile, neînțelegerile și certurile dintre

părinți marchează pe viață trăirile copiilor, care, „plămădindu-se rău”, își pierd încrederea și pornirea de a lucra spre a spori duhovnicește, iar casa sufletului lor se află permanent în primejdia de a se prăbuși, din cauza opiniilor contradictorii și a comportamentelor diferite ale părinților. Fiind întrebat odată despre disensiunile dintre părinți, Sfântul Porfirie a lăsat o adevărată apoftegă, spunând:

„- Copiii voștri nu trebuie să vă audă niciodată certându-vă sau ridicând tonul unul la celălalt.

- Dar se poate asta, Părinte? - Sigur că se poate. Repet: niciodată!”

În opera de educație, considera el, ceea ce îi ajută pe copii nu sunt „nici sfaturile, nici autoritatea, nici asprimea”, ci efortul comun al părinților către o viață duhovnicească înaltă, lupta lor împotriva răului, rugăciunea stăruitoare și viața lor sfântă. La acestea se ajunge prin armonie și respect, înțelegere și iubire, dragostea fiind considerată a fi „unirea într-un suflet, buna înțelegere dintre părinți”, și aceasta este „tot ceea ce trebuie pentru copii”.

Sfântul Porfirie a insistat permanent asupra rolului fundamental al părinților în buna educație a copiilor. Regula de aur sau principiul fundamental repetat de el era „să fii bun, să fii sfânt ca să insuflă, să iradiezi”. Exemplul părinților este capital. Calea sau metoda cea mai bună de a-i educa, așa cum învață Sfântul Părinte, o reprezintă sfințenia lor. „Într-un singur fel putem să nu avem probleme cu copiii noștri, spunea el, și anume prin sfințenie! Deveniți toți sfinți și nu veți mai avea nici o problemă cu copiii voștri... Acest lucru îl veți izbândi lesne în momentul în care va veni harul cel dumnezeiesc. Dar cum vine harul cel dumnezeiesc? Vine când ne smerim și ne rugăm. Iar rugăciunea trebuie să fie fierbinte și curată, căci dacă ne rugăm cu credință și răbdare, nu se poate să nu primim răspuns.” Sau, și mai scurt, „sfințenia părinților îi va mântui pe copii”.

Rolul mamei

Deși responsabilitatea educării aparține ambilor părinți, mama are un rol special. Odată cu zămislirea copilului și purtarea lui în pântece, între mamă și prunc se creează o legătură deosebită și diferită de cea dintre copil și tată. În plus, prin sensibilitatea ei, în întreaga viață, mama are o relație aparte cu copiii săi, ca unii ce sunt „trup din trupul său”. Relația aceasta privilegiată, dar și responsabilitatea sporită a ei se manifestă și în actul educației. Cu deosebită dragoste și discernământ, ca un adevărat „pedagog și trăitor al vieții în Hristos, izvor de smerenie și iubire, părinte duhovnicesc și înnoitor multor sufletele”, Sfântul Porfirie a dat mamei sfaturi practice și eficiente. În sinteză, acestea vizează viața lor duhovnicească, de jertfă pe

continuare în pagina 15

Omul este sărac pentru că nu are prieteni adevărați și sinceri

Omul este sărac, pentru că nu are prieteni adevărați și sinceri. Adevărata dragoste nu poate să fie decât reciprocă, într-un singur cuget și cu deplină înțelegere. Rară este dragostea în fiii oamenilor. Iar viclenia, șiretenia, minciuna și fățărnicia se arată aproape în toți. „S-a împuținat adevărul de la fiii oamenilor. Deșertăciuni a grăit fiecare către aproapele său, buze viclene în inimă și în inimă rele au grăit” (Psalm 11, 1-2). Unul înșală, altul minte, al treilea și al patrulea fac la fel. Deci trebuie să ne păzim și să ne temem de oricine. Inima omului este „mai vicleană decât orice și foarte stricată” (Ieremia 17, 9). De se întâmplă să avem prieteni care mai apoi devin vrăjmașii noștri, aflăm astfel că ei au fost prieteni mincinoși. Prietenul sincer este întotdeauna prieten. Avem mulți prieteni când suntem fericiți – aceștia sunt ca umbra pe timpul însorit; dar când se ascunde strălucirea fericirii noastre și ziua bunăstării noastre se întunecă, atunci ei ca umbra se îndepărtează de noi și se ascund. Din aceasta înțelegem limpede că prietenia lor a fost mincinoasă. Adevărata dragoste întotdeauna este alături de cei iubiți – și în fericire, și în nefericire. Din unul ea face doi, pentru că unde este unul, acolo se afla și celălalt, chiar dacă nu întotdeauna cu trupul, însă întotdeauna cu inima. Prieten adevărat este cel care nu ne părăsește la necaz. Așadar, caută-ți un asemenea prieten cu atât mai mult astăzi, când oamenii învață până și cum să înșele, cum să ademenească, să batjocorească și să se clevetească unul pe altul. O, sărmanilor creștini, cât v-ați îndepărtat de creștinii primelor veacuri, ale căror „inimă și suflet erau una” (Fapte 4, 32). Din aceasta cunoașteți voi înșivă că a voastră creștinătate este mincinoasă. Tatăl minciunii, diavolul, îi învață pe oameni să se mintă și să se înșele unul pe altul, să se amăgească între ei, ca astfel să sece credința și dragostea din inimile oamenilor. Îndură-Te de moștenirea Ta, Doamne, și păzește rămășița poporului Tău! Deșertăciuni vorbește fiecare către aproapele său, fiecare învață să mintă, fiecare își ascute limba ca un brici, spre clevetire, batjocură, umilire și ocară. „Mântuiește-mă, Doamne, că a lipsit Cel cuvios” (Psalm 11, 1). Creștine, care sunt prietenii în care îți pui nădejdea? Aici se vedește nenorocirea omului: nenorociri de la vecini, nenorociri de la cei ai casei, nenorociri de la prieteni, nenorociri de la frați, nenorociri de la slugi și robi. Nu poate fi dragoste mai mare ca cea dintre soț și soție, dar și aici, așa cum vedem, se strecoară multă vrajbă: câte plângeri, clevetiri și rele nu auzim și la ei,

continuare din pagina 14

altarul familiei, de rugăciune pentru copiii lor și de sfințenie. Rolul mamei nu se limitează la cuvinte sau sfaturi care ating doar urechile copiilor, ci trebuie să se manifeste prin rugăciune stăruitoare și viață sfântă. „Nu face presiuni asupra copiilor!, spunea părintele. Ce ai de spus, spune prin rugăciune. Copiii nu ascultă decât când vine harul care îi luminează să ne asculte. Când vrei să le spui ceva copiilor, mergi la Maica Domnului și las-o pe Ea să lucreze. Rugăciunea ta îi va mângâia duhovnicește pe copii și-i va înmuia.”

Pentru frumusețea și profunzimea lui, cităm în continuare un asemenea îndemn al său către mame: „Nu-l poți convinge cu sfaturi, nici să-l constrângi prin amenințări, fiindcă va face taman pe dos. Poate să se facă și mai rău, poate să rămână așa, dar poate să și scape. Și, ca să scape, trebuie ca mama lui să se sfințească. Are nevoie,

unul împotriva celuilalt! Ce prietenie mai este aceasta?! Să se plângă unul de altul și să se clevetească. Vezi, creștine, că noi nu avem prieteni devoțați și sinceri, pentru că săraci suntem și nu avem unde să-i găsim. Să ne îndreptăm spre Hristos, să ne apropiem și să ne alipim inimile de El. Fără îndoială, El ne iubește pe toți, și pe cei nevrednici, ca un Iubitor de oameni, pentru că însuși Sufletul Său L-a pus pentru noi. Să-L iubim și noi pe El, ca pe Cel ce ne iubește pe noi, și astfel vom lega prietenie cu El, dar statornică prietenie, adevărată, sinceră, care nu se sfârșește, fericită și veșnică, căci dragostea reciprocă se transformă în prietenie. Atunci, chiar dacă întreaga lume ar fi în vrăjmășie cu noi, nimic nu ne va vătăma. „Voi sunteți prietenii Mei” O, bunătatea! O, iubirea de oameni a lui Iisus! O, cinstea și vrednicia creștină – „dacă faceți ceea ce vă poruncesc” - spune Domnul (Ioan 15, 14). „Auzi, Doamne, glasul meu cu care am strigat; miluiește-mă și mă ascultă. Ție a zis inima mea: pe Domnul voi căuta. Te-a căutat fața mea; fața Ta, Doamne, voi căuta. Să nu-ți întorci fața Ta de la mine și să nu Te abați intru mânie de la robul Tău; Ajutorul meu fii, să nu mă lezezi pe mine și să nu mă lași, Dumnezeule, Mântuitorul meu” (Psalm 26, 12-15). „Iar mie a mă lipi de Dumnezeu bine este, a pune în Domnul nădejdea mea, ca să vestesc toate laudele Tale în porțile fiicei Sionului” (Psalm 72, 27).
Fragment din Sfântul Tihon din Zadonsk,
„VEZI-ȚI, OMULE, SĂRĂCIA!”

pentru a se izbăvi, de un om sfânt lângă el, care să-i arate multă dragoste, care să nu-i țină predici, nici să-l înspăimânte, ci să ducă o viață sfântă. Și copilul, văzându-l, va vrea să fie ca el. Mai presus de toate, are nevoie de un om care să se roage mult. Rugăciunea face minuni. Mama nu trebuie să se limiteze la mângâierea fizică a copilului ei, ci să ajungă la mângâierea duhovnicească a rugăciunii. Când îl mângâie fără să se roage, copilul întinde mâinile și-și respinge mama. Când, însă, fără să-l mângâie fizic, mama se roagă fierbinte pentru el, atunci copilul va simți în sufletul lui o mângâiere duhovnicească inexplicabilă, care-l va atrage spre mama sa. Mama, în rugăciunea ei, trebuie să strălucească asemenea unei făclii. Să se roage în tăcere, cu mâinile întinse spre Hristos, pentru ca El să-i îmbrățișeze, tainic, copilul”.

Pr. Prof. Dr. Ioan Teșu

2017 – Anul omagial al sfințelor icoane, al iconarilor și al pictorilor bisericești

ICOANA, REFLECȚIE CONCRETĂ A TEOLOGIEI

Prin icoană, cel credincios se deschide tainei Celui Ce S-a întrupat, învață „limba” Cerului, participă încă de acum la viața înveșnicită a sfinților lui Dumnezeu, pregustă fericirea care nu va păli nicicând, își plânge necazul, își varsă grija și povara zilei în fața Celui Ce stăpânește toate și a prietenilor Lui adevărați. Această oglindă a veșniciei dumnezeiești face să rodească în fiecare frica ce vine din dragostea de Dumnezeu, cinstirea celor cu adevărat drepți, și urmarea lor pe calea cea strămtă a sfințeniei.

Dacă Hristos este „chipul desăvârșit al Tatălui”, și omul, zidit „după chipul lui Dumnezeu”, își recapătă adevărata lui fire, frumusețea sa inițială, doar devenind „icoană a lui Hristos”, atunci trebuie să vedem în icoană ceva mai mult decât „o limbă”, decât un simplu mijloc de expresie.

Iconicitatea se găsește și în profunzime, nu doar în metodă, în înfățișarea lucrurilor sau în formularea adevărilor teologice. Această iconicitate constituie nivelul, orizontul și firea lăuntrică a realităților teologice. Icoana este „adevărul lucrurilor”, „îndreptarul credinței” care înlocuiește idolii neînsuflați ai rațiunii, incomoda și rigidă idee filosofică a ființei cu blândețea, lumina neapusă și vioiciunea prezenței.

Atât în lucrarea iconomiei dumnezeiești, cât și în taina înfăptuirii mântuirii, icoana devine o „categorie” decisivă pentru viziunea ortodoxă. [...]

Tema principală în Ortodoxie este exact aceasta: transfigurarea creatului, restaurarea chipului întunecat, participarea la frumusețea și slava Fiului Celui Unuia-Născut, care este „chipul lui Dumnezeu celui nevăzut” (Coloseni 1, 15). Această stăruință lăuntrică, această continuitate și fidelitate a Ortodoxiei față de acest „semn” al icoanei, care se dezvăluie în accentul care oferă și interpretează bogăția mărturiilor date de martiri, în adevărul dogmei, în manifestarea ethosului și a practicării credinței, în arta închinării, precum și în modul viețuirii și al simțirii popoarelor ortodoxe, marchează într-un mod indelebil particularitatea caracterului ortodox. Nu este o coincidență faptul că victoria finală a credinței ortodoxe este legată de restaurarea cultului icoanelor.

Icoana, oglinda frumuseții lui Dumnezeu

Astfel, în Ortodoxie icoana nu este doar o simplă cale estetică și o metodă practică în abordarea tainei credinței. Icoanele nu sunt simple cărți dedicate celor care nu știu să citească, astfel încât cei educați să nu aibă nevoie de ele. Pe toți îi învață, nu pentru că îi informează, ci pentru că pe toți îi îndrumă către cer. Nu sunt frumoase ca opere de artă, ci pentru că ne dezvăluie realitatea inaccesibilă ochilor trupești, frumusețea cea de nepătruns, a Celui Care este „mai frumos cu chipul decât toți muritorii” (fragment din strofa a noua a primei stări a Prohodului Domnului).

În ceea ce o privește pe Născătoarea de Dumnezeu, faptul că „toată slava fiicei Împăratului este înăuntru”, este valabil și pentru cea mai umilă și mai inestetică icoană. „Negrăita lumină a virtuților Tale, Hristoase, cine o va spune?” Iconografia ortodoxă se angajează să povestească tocmai această istorisire, câștigându-și astfel importanța de „semn” al realității către care ne trimite. „Cinstea adusă icoanei trece la cel zugrăvit pe ea” (Sfântul Vasile cel Mare). Exact această reducere, această trecere, devine, ca o altă taină pascală, cheia înțelegerii adevărului său.

Cu alte cuvinte, în Ortodoxie axa nevoinței nu constituie interpretarea tainei, ci propria noastră trecere prin taină către „Pământul cel nou” (Apocalipsa 21).

Nu este vorba de cum să transferăm, să imprimăm și să circumscriem „suprafirescul”, „negrăitul” și „inesizabilul” în limitele și exprimarea din interiorul acestei lumi, ci de cum să nu devenim „neascultători cereștii arătări” (Fapte 26, 19), potrivit cuvântului

Apostolului Pavel, și astfel să ne deschidem ochii către „lumina necreată”, către cea pe care „ochiul nu a văzut-o”, pentru a înfăptui „intrarea cea mare”, închipuindu-i pe heruvimi. Credincioasă adevărului fundamental că „El, bogat fiind, pentru voi a sărăcit, ca voi cu sărăcia Lui să vă îmbogățiți” (2 Corinteni 8, 9), Ortodoxia nu ne învață prin icoană cum să-L ținem pe Acesta în sărăcia noastră, ci cum să ne ridicăm noi la bogăția Lui. Această izbândă ortodoxă s-a realizat pentru că icoana este trecere, este Paște, nu ca operă de artă sau ca limbă vorbită, ci ca „semn”, ca „limbă comună”, ca revărsare de slavă, care îl învăluie pe cel care o vede și o îmbrățișează, introducându-l în subiectul ei, în evenimentul pe care-l reprezintă, ca părtaș și pelerin.

Este ceva care ne amintește de scena cu păstorii de la Nașterea Domnului, unde „slava Domnului a strălucit împrejurul lor” (Luca 2, 9), sau potrivit mărturiei Apostolului Ioan: „Am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl” (Ioan 1, 14).

Cum se propovăduiește Dumnezeu prin icoană?

Icoana în Ortodoxie nu este doar un obiect de artă și de estetică, ci limba ei cea mai naturală și mai sigură, căci ea devine atitudine și mod de viață, stil și etos, dimensiune esențială a adevărului ei, punct vital al propovăduirii și teologiei sale, constituind probabil punctul cel mai intim al ființei sale. Iată ce dezvăluie temele și duhul vieții și al gândirii ei: Învierea, Transfigurarea, Hristos ca icoană și strălucire a Tatălui, omul ca și chip al lui Dumnezeu, sfinții ca icoane ale lui Hristos, Biserica ca icoană a Sfintei Treimi, Liturghia, monahismul ortodox cu vederea luminii necreate; toate ascund în ele tema icoanei. Toate acestea nu există și nu viețuiesc în sine, ci ca pasaj, ca și coborâre, ca trecere, ca Paști. Fiecare se găsește pe sine în interiorul celuilalt, potrivit cuvintelor Domnului: „Cel ce M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl” (Ioan 14, 9). Oricare dintre ele nu se oprește asupra ei înseși, ci trimite și se îndreaptă către prototip. Această trecere este esența adevărului icoanei, ca și al Ortodoxiei.

Este temelia fundamentală a înseși existenței și kerigmei sale. Utilizând un alt limbaj (spre exemplu cel al ontologiei filosofice)

continuare în pagina 17

STEAGUL SFÂNTULUI ȘTEFAN CEL MARE († 2 IULIE)

Steagul Sfântului Ștefan cel Mare este unul dintre cele mai valoroase obiecte istorice și liturgice rămase până astăzi de la domnitorul moldovean. Acest steag, lucrat în întregime din mătase, pe suport de in, împodobit cu broderie tipic bizantină, cu fir de aur și de argint, a fost lucrat pe la sfârșitul secolului al XV-lea. Steagul Sfântului voievod are o lungime de 1,17 metri și o lățime de 0,92 metri, inițial fiind ornate cu 16 pietre prețioase de culoare roșie, verde și albă.

Pe o parte, steagul îl înfățișează pe Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, ocrotitorul soldaților și al armatei, sfânt mult iubit de domnitorul moldovean. Sfântul Gheorghe este înfățișat șezând pe un tron domnesc, având la picioare un balaur cu trei capete. Deasupra sa, doi îngeri ai Domnului, ținând în mâini o sabie și o coroană, îl încununează pe sfânt cu o cunună mucenicească veșnică.

Broderia din jurul Sfântului Gheorghe înfățișează o inscripție în limba slavonă, cunoscută drept „Rugăciunea Sfântului Ștefan cel Mare”, care mărturisește următoarele: „O, luptătorule și biruitorule, mare Gheorghe, în nevoi și în nenorociri grabnic ajutor și cald sprijinitor, iar celor întristați, bucurie nespusă, primește de la noi această rugămintă a smeritului tău rob, a Domnului Io Ștefan Voievod, din mila lui Dumnezeu, Domnul Țării Moldovei. Păzește-l pe el neatins în lumea aceasta și în cea de apoi, pentru rugăciunile celor ce te cinstesc pe Tine, ca să Te preamărim în veci. Amin. Și aceasta a făcut-o în anul 7008 (1500), în al 43-lea an al Domniei Sale.”

Steagul lui Ștefan cel Mare, danie către Mănăstirea Zografu

Mănăstirea Zografu din Sfântul Munte Athos este mănăstirea bulgarilor, ea fiind întemeiată cândva pe la sfârșitul secolului al IX-lea și începutul celui de-al X-lea, de către trei bulgari veniți din Ohrida. Între anii 1466-1502, mănăstirea a fost refăcută însă, în întregime, de Sfântul Ștefan cel Mare al Moldovei. Astfel, cel mai de seamă ctitor român la Zografu rămâne Sfântul Ștefan cel Mare, care o numea „mănăstirea sa din Sfântul Munte”, fapt confirmat de călugărul Isaia de la Hilandar, care spunea, la anul 1489, că Mănăstirea Zografu a fost înființată de Sfântul Ștefan cel Mare al Moldovei. Mănăstirea Zografu a fost reîntemeiată, practic în întregime, între anii 1466-1502, de Sfântul Ștefan cel Mare al Moldovei, el zidind turnul clopotniță, arsanaua (portul) mănăstirii, corpul de chilii, trapeza, incinta, biserica și pictura acesteia. Sfântul Ștefan cel Mare a iubit atât de mult mănăstirea athonită Zografu, încât adesea a numit-o „a noastră mănăstire”.

continuare din pagina 16

și vorbind în afara orizontului și nivelului adevărului icoanei, ne hazardăm sau riscăm să închidem „noua creație” în „burdufuri vechi”, să supunem singura „ființă veșnic neschimbătoare” în „non-ființe”, în cele desființate ale acestei lumi. Undeva pe aici pare să înceapă căderea, căderea atât a vieții, cât și a teologiei noastre. Căci Aceluia Care „S-a arătat în alt chip” (Marcu 16, 12), fie celor care mergeau la țarină, fie pe Tabor, fie în foișor, I se potrivește nimic mai puțin decât „o limbă nouă și neobișnuită”.

Daniile Sfântului către aceasta au fost nenumărate, chipul său fiind zugrăvit încă și astăzi în biserica cea mare a mănăstirii. Între donațiile cele mai de seamă ale domnitorului se numără și „Steagul cu Sfântul Gheorghe”. Acest steag a fost dăruit mănăstirii athonite, de către domnitor, cândva între anii 1500-1502.

Steagul Sfântului Ștefan cel Mare, întors în țară

În anul 1882, la Mănăstirea Zografu au fost identificate două steaguri care i-au aparținut Sfântului Ștefan cel Mare, unul cu Sfântul Mare Mucenic Dimitrie, iar altul cu Sfântul Mare Mucenic Gheorghe. Cel care a născut pentru prima oară dorința de a readuce în țara minunatul steag al domnitorului moldovean a fost Ion I.C. Brătianu. În data de 15 februarie 1917, Brătianu va scrie delegaților români din Atena: „Faceți tot ceea ce este posibil pentru a obține drapelul lui Ștefan cel Mare.” Abia peste doi ani însă, în ziua de 22 februarie 1920, steagul lui Ștefan cel Mare a fost predat celor responsabili, spre a fi așezat în Muzeul Militar din București. Steagul care îl înfățișează pe Sfântul Gheorghe a fost luat din mănăstirea athonita prin înapoierea către călugări a unor moșii vechi ale mănăstirii, confiscate de domnitorul Alexandru Ioan Cuza, odată cu secularizarea averilor mănăstirești.

În momentul aducerii în țară, steagul se afla deja într-o stare avansată de degradare. Broderia marginală, lucrată pe mătase și in, a avut cel mai mult de suferit, călugării athoniti căutând a-l întreține de-a lungul timpului după priceperea lor. După o restaurare ce a durat șapte ani și jumătate, mulțumită eforturilor depuse de specialistă în domeniu Spiridonia Macri, minunatul steag al Sfântului Ștefan cel Mare a putut fi expus la Muzeul Național de Istorie din București. Steagul Sfântului moldovean a intrat în patrimoniul Muzeului Național de Istorie încă din anul 1970, când acesta a fost înființat.

Teodor Danalache

De aceea, revenind de fiecare dată și în orice fel la iconografia ortodoxă, ne reîntorcem oarecum la „casa Tatălui”, la rădăcinile noastre, la Ortodoxie. Cum poate această întoarcere să devină autentică? De ce nu, iarăși prin icoană, prin închinare? Descoperind „cu sărăcia pe cele bogate”, închinându-ne nu de formă, „cu buzele”, ci făcând din cinstirea icoanelor convingere și etos, mod de existență și lucrare a vieții, ca simpli credincioși, artiști, păstori, sau teologi, „cerând iertare greșelilor noastre”.

Protos. Dr. Iustin Popovici

PĂRINTELE MITROPOLIT BARTOLOMEU ANANIA

(1921 - 2011) - șase ani de la mutarea în ceruri

Mitropolitul Bartolomeu s-a născut în localitatea Glăvile din județul Vâlcea, la 18 martie 1921. A urmat școala primară în localitatea natală, după care a studiat la Seminarul Central din București, apoi la Facultatea de Medicină și la Conservatorul din Cluj, la Facultatea de Teologie din București și la Academia Teologică „Andreiana” din Sibiu, unde a obținut licența în 1948. A fost tuns în monahism la Mănăstirea Antim din București, la 2 februarie 1942, și hirotonit ierodiacon la 15 martie 1942. A fost asistent la catedra de „Istorie bisericească universală” de la Institutul Teologic Universitar din București, între anii 1950 - 1951, decanul Centrului de îndrumare misionară și socială a clerului de la Curtea de Argeș, între 1951 - 1952, și directorul Bibliotecii patriarhale, în perioada 1952 - 1958. A făcut mai mulți ani de închisoare în timpul Regimului Comunist (1958 - 1964). Între anii 1965 - 1976 a îndeplinit mai multe funcții în cadrul Arhiepiscopiei misionare ortodoxe din America. La 21 ianuarie 1993 a fost ales Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului, iar la 7 februarie 1993 a fost hirotonit arhiepiscop și instalat în Catedrală arhiepiscopală din Cluj-Napoca. În data de 2 martie 2006, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a ridicat pe Arhiepiscopul Bartolomeu la rangul de Mitropolit al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, fiind instalat ca mitropolit la 25 martie 2006. A fost un cunoscut prozator și poet, publicând și articole cu caracter teologic, predici, note și comentarii în revistele centrale bisericești: „Glasul Bisericii”, „Mitropolia Olteniei”, buletinul și calendarul „Credința” din Detroit, „Renașterea” de la Cluj, s.a. Pe 31 ianuarie 2011 a plecat la Domnul, fiind înmormântat în cripta ierarhilor de sub altarul Catedralei mitropolitane din Cluj-Napoca.

Părintele Bartolomeu Anania a cunoscut „iadul închisorilor comuniste”, fiind condamnat în 1958 de către Tribunalul Militar Ploiești la 25 de ani de muncă silnică pentru „uneltire contra ordinii sociale”. Și-a ispășit pedeapsa la închisoarea din Aiud. Avea 38 de ani pe atunci și și-a promis că, dacă iese viu din închisoare, va traduce Biblia, cuvintele lui Dumnezeu, în care își găsisse refugiu. Cu multă osteneală va împlini această făgăduință astfel că, această Biblie va apărea la București în 2001 (1830 pagini + hărți), fiind numită „ediție jubiliară a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe române”. Versiunea Anania a Sfintei Scripturi în limba română a reprezentat nu numai încununarea operei neasemuite a poetului, scriitorului și teologului care a fost Mitropolitul Bartolomeu, ci și un eveniment major în viața Bisericii noastre, încrustat ca atare în istoria ei, ca și în istoria limbii și a culturii românești.

Mircea Eliade povestea că mulți deținuți politici s-au salvat povestind. Părintele Anania s-a salvat rugându-se...și scriind. S-a salvat prin rugăciune neîntreruptă, credință mijlocită și creație eficientă. Acolo, în infernul de Aiud, a compus două piese de teatru: „Steaua Zimbrului” și „Meșterul Manole”, însumând peste 10.000 de versuri, care s-au păstrat înmagazinate în memoria sa. După ce a ieșit din închisoare (1964), a stat câteva luni nedezlipit de masa de lucru, până și-a despovărat memoria de piesele, poeziile și prozele alcătuite în detenție.

Mitropolitul Bartolomeu vorbea cu recunoștință despre părinții săi, care l-au crescut și educat, zicând: „Pomul se cunoaște după roade și omul după fapte. Nu este un merit să trăiești mult, cel mult dacă ai ambiția să te înscrii cumva în seria recordurilor. Important este să trăiești cu folos, iar pentru aceasta trebuie să ai și o educație de la părinți, pe care eu am avut-o. De aceea, în ziua mea de naștere, mă rog întâi cu rugăciunea intimă de dimineață pentru părinții mei care mi-

au dat viață, dar nu numai viață, că aceasta încă n-ar fi mare lucru, dar pentru că mi-au dat o educație. De la tatăl meu, care era un om plin de înțelepciune, am învățat ca niciodată să nu iau nimic în tragic, iar de la mama mea, care era un tezaur de folclor, am învățat credința în Dumnezeu, teama și iubirea față de El, respectul față de propria mea demnitate, munca și respectul față de demnitatea altora. Mama mea ne spunea nouă, copiilor, cu precădere un proverb pe care-l moștenise și ea de la înaintașii ei: Decât să întind în unt și să mă uit în pământ, mai bine să întind în sare și să mă uit la soare. Dacă m-ar întreba cineva „Ce-ai învățat de la mama dumitale?”, i-aș răspunde: Asta am învățat: să mă uit la soare. Și dacă Dumnezeu va hărăzi această lumină și dincolo de mormânt, voi fi într-adevăr fericit”.

Către sfârșitul vieții avea să mărturisească marele ierarh de la Cluj: „Dragii mei, de-a lungul vieții mele am avut o singură rugăciune. Viața mea a fost, cel puțin în primele trei sferturi, foarte zbuciumată și nu o dată, nu de două ori, nu de trei ori, m-am simțit în imediata vecinătate a morții, datorită suferințelor și primejdiilor prin care am trecut. Nu am chemat niciodată moartea, dar nici nu m-am temut de ea. Am avut o singură rugăciune către Dumnezeu: «Doamne, dacă Tu crezi că mai poți face ceva cu mine și dacă Tu crezi că eu mai sunt de trebuință pentru Biserica mea, pentru neamul meu și pentru semenii mei, atunci Tu ai să mă salvezi, ai să mă lași în viață și nu mă vei lăsa să fiu ucis, nici de foame, nici de sete, nici de frig, nici de schinguiri, nici de gloanțele oamenilor și nici de dinții lupilor. Dacă vei socoti că n-o să mai fiu bun de nimic și nu-Ți mai trebuiesc Ție, o să mă chemi la Tine și voi vedea ce vei face cu mine. Dar dacă Tu socotești că voi mai fi de folos, mă vei lăsa în viață, pentru că eu știu că religia creștină este eminentemente pragmatică»”. Părintele Bartolomeu simțise de-a lungul întregii vieții folosul rugăciunii, știa bine puterea ei în încercările vieții și îndemna: „Când te găsești în fundul prăpastiei să nu disperi, iar, dacă ai ajuns în vârful muntelui, să nu amețești. Să știți că această a doua primejdie este mai mare decât prima: să amețești când ajungi sus. Pentru că în fundul prăpastiei apelezi la rugăciune, ca izvor de putere, însă când ai ajuns în vârful muntelui uiți de ea”.

Vorbind cu multă admirație și evlavie despre Sfinții martiri transilvăneni, Mitropolitul Bartolomeu avea să spună: „Noi, în Transilvania, avem modele de urmat în cei care au fost gata să moară pentru credința ortodoxă și întru credința ortodoxă. Ei s-au mântuit, se roagă acolo pentru noi, și ne rugăm și noi, ca ei să mijlocească pentru noi și aceasta ne dă și garanția, că și noi ne vom mântui dacă vom rămâne până la sfârșit și fără de clintire în Adevărul lui Hristos, care se numește Ortodoxia”.

**„Veșnica lui pomenire,
Sus în cer, la nemurire,
Unde somnu-i dulce, lin,
Odihnească-n veci! Amin”.**

Pr. Romică-Nicolae Enoiu

CATEHISM - DESPRE SFÂNȚA SCRIPTURĂ

Descoperirea dumnezeiască păstrată de Biserică se cuprinde în Sfânta Scriptură și în Sfânta Tradiție, care din această pricină se numesc izvoare ale Descoperirii dumnezeiești sau izvoare ale credinței.

Ce este Sfânta Scriptură?

Sfânta Scriptură sau Biblia este adunarea cărților sfinte, care cuprind Descoperirea dumnezeiască. Ea se împarte în două părți, anume Legea Veche sau Vechiul Testament, care cuprinde cuvântul lui Dumnezeu către oameni dinainte de Mântuitorul Iisus Hristos, și Legea Noua sau Noul Testament, care cuprinde Descoperirea dumnezeiască adusă în lume de Mântuitorul Iisus Hristos. Sfânta Scriptură a fost scrisă sub însuflarea Duhului Sfânt, care a luminat mintea unor bărbați aleși ca să priceapă cuvântul lui Dumnezeu și i-a păzit ca să nu greșească în scrisul și predica lor. Sfântul Apostol Pavel zice: "Toată Scriptură este insuflată de Dumnezeu și de folos spre învățatură" (2 Timotei 3, 16); iar Sfântul Apostol Petru zice: "Nu prin voia oamenilor s-a făcut vreodată proorocie, ci oamenii cei sfinți ai lui Dumnezeu au grăit fiind purtați de Duhul Sfânt" (2 Petru 1, 21).

Se poate înțelege ușor Sfânta Scriptură?

Sfânta Scriptură, în multe părți ale ei, nu se poate înțelege ușor. Sfântul Apostol Petru spune despre Epistolele Sfântului Apostol Pavel: "În ele sunt unele lucruri cu anevoie de înțeles, pe care cei neînvățați și neîntăriți le răstălmăcesc, ca și pe celelalte Scripturi, spre a lor pierzare" (2 Petru 3, 16).

Cine poate să tâlcuiască fără greșeală Sfânta Scriptură?

Numai Biserica poate să tâlcuiască fără greșeală Sfânta Scriptură, pentru că numai Biserica este păzitoarea, tâlcuitoarea și propovăduitoarea fără greș a Descoperirii dumnezeiești. Căci Bisericii, prin Sfinții Apostoli, i-a dat Mântuitorul făgăduința Sa sfântă, că rămâne cu ea până la sfârșitul veacurilor; iar Dumnezeu-Tatăl a trimis pe Duhul Sfânt ca s-o păzească de orice greșeală, după cuvântul Sfintei Scripturi, care zice: "Mergând învățați toate neamurile, botezându-i pe ei în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-i pe dânșii să păzească toate câte am poruncit vouă; și iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacurilor" (Matei 28, 19-20); "și Eu voi ruga pe Tatăl și alt Mângâietor va da vouă, ca să rămână cu voi în veac. Duhul adevărului" (Ioan 14, 16-17); "iar Mântuitorul, Duhul cel Sfânt, pe care-L va trimite Tatăl întru numele meu, Acela vă va învăța toate și vă va aduce aminte de toate câte am grăit Eu vouă" (Ioan 14, 26). Singură Biserica are darul de a nu putea greși, fiindcă este condusă de însuși Iisus Hristos, capul ei nevăzut și are ajutorul și luminarea Sfântului Duh pururea cu ea. De aceea Biserica singură este "stâlpul și întărirea adevărului" (1 Tim. 3, 15). Așadar numai aceia care au primit putere, încuviințare și însărcinare de la Biserică și numai în numele Bisericii pot și au dreptul să tâlcuiască izvoarele Descoperirii dumnezeiești, adică Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție.

Poate oricine să citească Sfânta Scriptură?

Oricine poate să citească Sfânta Scriptură, însă nu și s-o tâlcuiască (s-o explice) și nici să învețe pe alții. Căci zice însuși cuvântul Scripturii: "Aceasta trebuie s-o știți mai întâi de toate, că nici o proorocie (învățătură) a Scripturii nu se tâlcuiește după bunul plac al fiecăruia" (2 Petru 1, 20); "Oare toți sunt Apostoli? Sau toți

prooroci? Sau toți învățători?" (1 Corinteni 12, 29). Este și firesc să fie așa și pentru faptul că Sf. Scriptură este scrisă pe parcursul a aproximativ 1500 de ani, ultima carte din Noul Testament în urmă cu aproximativ 1900 de ani. Dacă o carte scrisă acum 200-300 de ani se citește greu, cu atât mai mult Cartea Cărților, scrisă în atât de mult timp și de atâta vreme.

Ce se cere pentru citirea cu folos a Sfintei Scripturi?

Pentru citirea cu folos a Sfintei Scripturi se cere, mai întâi, să facem parte din Biserică și să stăm sub neîntreruptă îndrumare a slujitorilor ei. Căci cine nu ascultă de Biserică, nu ascultă de Hristos-Domnul, iar cine se leapadă de Biserică, se leapadă de Hristos. De aceea Mântuitorul le spune Sfinților Apostoli: "Cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine mă ascultă și cine se leapadă de voi, de Mine se leapadă; iar cel ce se leapadă de Mine, se leapadă de Cel ce M-a trimis pe Mine" (Luca 10, 16). În al doilea rând, se cere să avem credință neștrămutată în cuvântul lui Dumnezeu și în Biserica Ortodoxă, care Îl propovăduiește fără nici o schimbare, fără nici o adăugire sau știrbire. În al treilea rând, se cere să avem bună cucernicie, gând bun și sincer de a ne întări credința și a ne povățui spre fapte bune. Celor ce îndeplinesc aceste condiții, Mântuitorul le spune: "Fericiți sunt cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc pe el" (Luca 11, 28); iar către cei care fac altfel zice: "Vă rătăciți, neștiind Scripturile și nici puterea lui Dumnezeu" (Matei 22, 29).

Ce trebuie să facem dacă ni se ivesc nedumeriri când citim Sfânta Scriptură?

Dacă ni se ivesc nedumeriri când citim Sfânta Scriptură trebuie să mergem la preotul Bisericii noastre, căruia să-i dezvăluim tot ce avem în suflet. Preotul, ca slujitor al Bisericii, rânduit în parohie prin hirotonie canonică, pentru sfințirea credincioșilor și păzirea lor de abateri de la dreapta credință și dreapta viațuire, ne va da toate lămuririle.

Catehism Ortodox/PER

2017 - Anul omagial al iconarilor și pictorilor bisericești și Anul comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului

În ședințele sale de lucru din 28-29 octombrie 2015, 25 februarie 2016 și 16 decembrie 2016, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât:

1. Declară anul 2017 ca „Anul omagial al sfințelor icoane, al iconarilor și al pictorilor bisericești” și „Anul comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului” în Patriarhia Română;
2. Aprobă programul cadru național bisericesc, care va fi adus la cunoștința eparhiilor, în vederea realizării proiectului liturgic, cultural și mediatic intitulat „2017: Anul omagial al iconarilor și al pictorilor bisericești și Anul comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului” în Patriarhia Română;
3. Aprobă ca figuri emblematice ale anului omagial al sfințelor icoane, al iconarilor și al pictorilor bisericești pe Sfântul Apostol și Evanghelist Luca, Sfântul Ioan Damaschin și Sfântul Teodor Studitul;
4. Aprobă ca, în toate instituțiile bisericești centrale și eparhiale, precum și în seminariile teologice și facultățile de teologie ortodoxă, să se ia măsurile necesare pentru a ilustra programul cadru național bisericesc 2017, prin acțiuni și manifestări locale (media, publicistice, conferințe, întruniri, simpozioane și seminarii pastorale, teologice, catehetice, duhovnicești), prin contribuția ierarhilor, a profesorilor de teologie, a preoților, monahilor și monahiilor, precum și a altor specialiști;
5. Aprobă ca, la Conferința pastoral-misionară semestrială din primăvara anului 2017, să se trateze tema „Anul omagial al sfințelor icoane, al iconarilor și al pictorilor bisericești”, iar la Conferința pastoral misionară semestrială din toamna anului 2017 să se trateze tema „Anul comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului”.
6. Aprobă diploma anului omagial 2017, care să fie oferită celor merituoși în realizarea, apărarea și promovarea sfințelor icoane;
7. Aprobă imprimarea medaliei comemorative „Justinian Patriarhul” și a diplomei „Justinian Patriarhul”, care să fie oferite celor care au contribuit la organizarea și promovarea anului 2017 în Patriarhia Română ca an comemorativ Justinian Patriarhul și al apărătorilor Ortodoxiei în timpul comunismului;
8. Centrul de Presă al BASILICA al Patriarhiei Române va prezenta evenimentele referitoare la Anul omagial și comemorativ 2017 în Patriarhia Română.

Biroul de Presă al Patriarhiei Române

Mulțumim călduros FAMILIEI PRINCIARE STURDZA pentru imprimarea gratuită a Revistei noastre parohiale.

Parohia Ortodoxă Română Sfântul Nicolae din Zürich

Wehntalerstrasse 451, CH-8046, Zürich, c/o Pfarrei St. Katharina
www.bor-zh.ch

PREOT PAROH ROMICĂ-NICOLAE ENOIU
Tel./Fax: +41 52 3435491; Natel: +41 76 5120452;

Email: r-enoiu@gmx.ch

Slujbele se săvârșesc în **Cripta Bisericii Catolice St. Katharina din Zürich.**

De la Gara Centrală (Hauptbahnhof) Zürich cu tramvaiul 11 (în direcția Auzelg) până la stația **Radiostudio**, din această stație cu **troleibuzul 32** (în direcția Holzerhurd), se coboară la stația **Einfangstrasse** (care se află în fața Bisericii).

Cu automobilul: Autostrada A1, fie venind din direcția St. Gallen-Winterthur, fie venind din direcția Bern-Aarau-Basel, se urmează ieșirea „Zürich-Affoltern” (61), apoi se ajunge chiar pe Wehntalerstrasse și se urmărește numărul 451, care se află pe partea dreaptă a străzii (în direcția de mers).

Școala Parohială: În fiecare duminică la orele 10.30 (cu excepția vacanțelor școlare). Contact Email: scoalaparohiala.zurich@yahoo.com

Donații, contribuții:

IBAN: CH85 0483 5035 8248 3100 0, SWIFT/BIC: CRESCHZZ80H, Konto: 80-500-4, Rumänisch-Orthodoxe Kirchgemeinde St. Nikolaus, Wehntalerstr. 451, 8046 Zürich

Colegiul de redacție:

Pr. Romică-Nicolae Enoiu, Iulia Cârjeu, Milica Enoiu, Monica Drăgan, Alina Balan
Grafică și tehnoredactare: Alina Balan